

Täysistunto

Torstai 9.6.2016 klo 16.01—18.55

Täysistunto alkoi klo 16.01. Täysistunto päättyi klo 18.55.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (16.01—17.00 ja 18.00—18.55) ja toinen varapuhemies Paula Risikko (17.00—18.00).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

2.1. Suullinen kysymys ulkomaisen rekkaliikenteen vapauttamisesta (Suna Kymäläinen sd)

Suullinen kysymys SKT 65/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäinen kysymys, edustaja Kymäläinen.

Keskustelu

16.02 **Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Ennen vaaleja oltiin yleisesti huolissaan suomalaisesta työstä. Kuljetusala työllistää 100 000 työntekijää ja tuo leivän meidän suomalaiseen perheeseen. Kuljetusala on ollut ahdingossa, ja kannatus on ollut haastavaa. Monet rehelliset ja ahkerat kuljetusyrittäjät ja -työntekijät painavat pitkää päivää ja usein suuret lainat niskassa. Ala tuo verotuloja Suomeen 2,7 miljardia vuosittain, ja tämä ala sanoo, että he kyllä pärjäävät, jos pelisäännöt ovat reilut ja samat kaikille. Suurta ihmetystä onkin herättänyt se, että nyt hallitus haluaa vapauttaa ulkomaalaiset halparekat toimimaan ilman velvoitteita Suomen teillä. Tänään oli rekkamiesten musta päivä, kun hallituspuolueet siunasivat tämän Soinin linjan perussuomalaisten johtamassa liikennevaliokunnassa. Siksi kysynkin Timo Soinilta, kun te olette EU-ministerivaliokunnassa tämän linjan tehneet: voitteko selittää, miksi tämä ulkomaalaisen rekkaliikenteen vapauttaminen on niin tärkeää?

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

16.03 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Voin kernaasti aloittaa, ja sitten substanssiministeri Berner varmaan voi täydentää, koska tämä on liikennevaliokunnasta tullut ulos, aivan kuten kysyjä sanoi.

Tämänkin asian taustalla on Euroopan unioni, haluttiin tai ei haluttu. Nyt on kysymys siitä, miten parhaiten turvataan suomalaisten edut näissä tapauksissa, (Markus Mustajärven välihuuto) ja silloin tietysti täytyy katsoa, mitä muita tapoja on, esimerkiksi voidaanko tehdä sellaisia säännöksiä, että ulkomailta tulevat rekat eivät enää voi ajaa esimerkiksi keveämmillä varustuksilla pohjoisessa Suomessa, ja muita vastaavia asioita. Toinen vaihtoehto olisi tietysti ollut istua maailman tappiin ja sitten jättää valmistelematta kaikki vaihtoehdot ja alkaa niitten valmistelu sitten, kun tämä asia on käsissä. Siitä olen edustaja Kymäläisen kanssa samaa mieltä, että asia on vakava ja sitä täytyy hoitaa.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.05 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n selän taakse meneminen ei nyt riitä. Edellinen liikenneministeri sopi Tanskan kanssa, että Suomi pitää tiukan linjan, ja Tanska ei aio tätä vapauttamista ajaa. Paitsi että tässä petettiin nyt tanskalaiset, niin ennen kaikkea tässä petettiin ahkerat suomalaiset kuljetustyöntekijät ja koko kuljetuselinkeino. Alan toimijoiden mukaan tämä tulee tarkoittamaan tuhansien, jopa kymmenien tuhansien työpaikkojen menetystä ja satojen miljoonien verotulojen menetystä.

Arvoisa ministeri Soini, kun nyt puolalaiset rekat valtaavat Suomen tiet ja suomalainen työmies korvataan puolalaisella työmiehellä ja te olette tämän linjanmuutoksen vuosi sitten halunnut, miten aiotte korvata nämä menetetyt työpaikat ja verotulot, joita Suomeen tulee? Kenen veroja te aiotte korottaa tai kenen palveluja seuraavaksi leikata?

Puhemies Maria Lohela: Nykyinen liikenneministeri on ministeri Berner, ja hän vastaa.

16.06 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän erittäin hyvin huolen, joka yrittäjiä tässä kohtaa, ja meidän tärkein tehtävämme onkin huolehtia siitä, että meillä syntyy tasavertaiset kilpailuedellytykset koko kuljetusalalle. Kysymys onkin siitä, kuinka me saamme paremmin vastuutettua tilaajaa ja tilaajavastuulaista paremmin huolehdittua. Liikenne- ja viestintäministeriö on tehnyt myöskin ehdotuksen siitä, että voisimme siirtyä sakoista hallinnollisiin seuraamuksiin, jolloin Tullilla ja poliisilla olisi mahdollisuus pysäyttää autoja tien päälle ja myöskin huolehtia, että ne eivät voi poistua maasta ennen kuin hallinnollinen seuraamus on maksettu. Samalla on myöskin tärkeää muistaa, että Suomessa on tiekuljetusten määrä ollut 20 000 miljoonaa tonnikilometriä, joista kabotaasikuljetuksia on ollut 86 tonnikilometriä eli noin 0,4 prosenttia kuljetussuoritteista.

Asia on vakava, mutta tehdään sen puolesta myös töitä.

16.07 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime hallituskaudella ulkoministeri Tuomioja seisoj vankasti liikenneministerin rinnalla puolustaen suomalaisia pk-kuljetusyrittäjiä ja kuljettajia. Nyt ulkoministeri Soinin linjaus avaa kuljetusmarkkinoita ulkomaisille rekoille.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

On yleisesti tiedossa, että halvemman palkkatason EU-maista tulevat yritykset toimivat vastoin Suomen työlainsäädäntöä, ja tämä johtaa kaksiiin eriarvoisiin markkinoihin maan- teiden tavaraliikenteessä. Valvonta ei toimi, eikä hallitus halunnut parantaa sitä lähetetty- jen työntekijöiden laissa SDP:n esitysten mukaisesti. Tästähen äänestimme eilen. Tanska aikoo käyttää korttinsa. Yhteispeli asiassa Tanskan ja Suomen kesken toimi viime kaudel- la. Miksei enää ulkoministeri Soinin aikaan? Miksette, arvoisa ministeri Soini, ole sinni- käs ja katso kortteja loppuun saakka?

16.08 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rou- va puhemies! Suomi on todellakin hyvin sitkeästi käynyt tätä taistelua pitkään ja nyt sitten saanut jo viime vuoden keväänä huomautuksen EU-komissiolta, ja myöskin itse asiassa tä- män vuoden maaliskuussa olemme saaneet huomautuksen siitä, että eduskunta ei ole ri- peässä tahdissa asiaa käsitellyt. Olemme siis kuitenkin sellaisen asian äärellä, jossa halli- tus on joutunut tekemään valintaa siitä, mikä on EU-Suomen politiikan kannalta paras mahdollinen kokonaisvaltainen ratkaisu.

Samanaikaisesti haluan myöskin kiinnittää huomiotanne siihen, että valvonta ei ole hei- kentynyt, vaan päinvastoin, valvonta on tiivistynyt. Vuonna 2015 Tulli teki yhteensä 86 000 liikenneturvallisuuteen kohdennettua tarkastusta, jossa tarkastettiin myös liikenne- luvat. Tässä oli yhteensä 24 laittoman kabotaasin epäilyä. Samanaikaisesti myöskin poliis- sin valvontasuoritteet ovat vuonna 2015 lisääntyneet.

16.09 Jyrki Kasvi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän kabotaasiase- tuksen seitsemän vuotta kestänyt toimeenpano on ollut hämmentävä tarina. Kukaan ei tun- nu tietävän edes sitä, kuinka paljon kabotaasia Suomessa ajetaan, tilastoihin ja valvontaan ei luoteta. Joka tapauksessa ainakin virallisten tilastojen mukaan suomalaiset kuljetusyri- tykset ajavat paljon enemmän kabotaasia ulkomailla kuin ulkomaiset Suomessa.

Kysynkin ensin: jos Suomi onnistuisi kiemurtelemaan irti tästä asetuksesta, voisivatko muut EU-maat rajoittaa suomalaisten yritysten kabotaasia omalla alueellaan tai vaatia Suo- melta vahingonkorvauksia omille yrityksilleen aiheutuneista vahingoista? Toiseksi, kun tämä asetusta tulee voimaan, meidän on oltava aiempaa luovempia turvataksemme kotimai- sen kuljetusalan toimintaedellytykset, ja siksi kysynkin: onko hallituksessa harkittu esi- merkiksi raskaan liikenteen vinjettimaksuja tai talvirengaspakkoa?

16.10 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rou- va puhemies! Edustaja Kasvi on aivan oikeassa siinä, että kun kotimaassa on ajettu 86 ton- nikilometriä kabotaasikuljetuksia, kotimaiset yrittäjät ovat ajaneet 250 tonnikilometriä ka- botaasikuljetuksia ulkomailla.

Nämä molemmat toimenpiteet: Liikenne- ja viestintäministeriö uudistaa tieliikennela- kia syksyllä, minkä yhteydessä myöskin rengassääntelyä tuodaan esille, ja ajatuksemme on, että kiristämme talvirengassääntelyä tässä yhteydessä. Toinen kysymyksenne liittyi vinjettiin. Vinjetistä on tehty arvio, joka on valmistunut vuodenvaihteessa, ja vinjetin osal- ta tulos on hivenen kaksijakoinen. Se ei varsinaisesti tuo tuloja yhteiskuntaan, mutta se an- taisi todennäköisesti tasapuolisemman kilpailulähtökohdan kotimaiselle liikenteelle. Täs- sä yhteydessä olemme myöskin katsoneet, mitä muita ehkä modernimpia ratkaisuja, kuten mobiilisovellutukset, voisi olla vinjetin synnyttämiseksi, jotta se ei olisi niin raskaskäyttöi- nen sekä hallinnollisesti että taloudellisesti.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

16.11 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kasvi osoitti syvää asiantuntemusta tässä kysymyksessään, ja tämä täytyy mielenkiinnolla ja hyvällä tyydytyksellä todeta. Nimittäin toisen valtion sisäisten kuljetusten sallimisen tarkoituksena on vähentää tyhjänä ajoa, parantaa liikenteen tehokkuutta, kustannuksia, vähentää ympäristölle haitallisia seuraamuksia, ja tämä on aivan totta. Samoin tietenkin meidän täytyy turvata joka tilanteessa suomalaisten kuljettajayrittäjien ja -työntekijöiden mahdollisuus työskennellä ulkomailla. Hyvää suomalaista työtä ja yrittämistä viehdään isoilla rekoilla maailmalle. Se pitää turvata, sitä ei saa riskeerata.

16.12 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen toiminta maantiekuljetusalaa kohtaan kertoo laajemminkin heikosta hallituksen tahtotilasta puolustaa suomalaista työtä. Esimerkiksi tällä viikolla hallitus äänesti voimaan lähetettyjen työntekijöiden direktiivin, joka käytännössä tekee mahdottomaksi esimerkiksi Itä-Euroopan maista tulevien kuljetuksien valvonnan eli sen varmistamisen, että Suomen kuljetusalalla sovellettaisiin suomalaisia työehtoja ja maksettaisiin työehtosopimusten mukais- ta palkkaa.

Me sosialidemokraatit teimme myös tähän direktiiviin yhdessä kuljetusalan työnantaja- ja työntekijäosapuolten kanssa esityksen, jolla kuljetusalan valvonta olisi edes käytännössä voitu tehdä mahdolliseksi, mutta tämä ei käynyt hallitukselle. Kysyinkin työministeri Lindströmiltä sitä: kun äänestimme eilen esityksestä, jolla edellyttäisimme hallitukselta näiden lakiesitysten vaikutusten seurantaan, niin miksi tämäkään ei käynyt teille?

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Lindström ei ole paikalla, mutta ministeri Berner haluaa vastata.

16.13 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Lindström ei ole tosiaankaan nyt paikalla. Tavoitteenamme on huolehtia siitä, että meillä on tasapuoliset kilpailuympäristöt ja kilpailuedellytykset kuljetusalan yrityksille ja että me toimimme nimenomaan tasapuolisista lähtökohdista. Tähän nimenomaiseen kysymykseen toivoisin kuitenkin voivani palata, kun siihen tarkemmin perehdyn.

16.14 Ari Jalonon ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä ensimmäiset kysymykset, jotka tähän keskusteluun johtivat, ovat sinänsä harhaanjohtavia. Olen sinänsä huolissani, koska kysymysten esittäjät ovat valiokunnan jäseniä, ja tämä todistaa sen, että he eivät ole tienneet, mistä he ovat olleet päättämässä. (Välihuutoja)

Tämä EU-asetushan on ollut voimassa jo monia vuosia, ja asetuksen vastaisesti Suomi teki kansallisen lainsäädännön määritelläkseen tarkemmin väliaikaisen liikennöinnin, ja sitä nyt EU:n pakotteista poistetaan. Mutta nämä väliaikaisuuden määritelmätkin ovat olleet vaikeita valvoa, koska vaikka tällä kaudella on tehostettu, niin viime kaudella yhtenä osa-alueena liikkuva poliisi lakkautettiin. Kysyisin: kuinka paljon liikkuvan poliisin lakkautus on hankaloittanut tämän valvontaa?

16.15 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Saamani selvityksen mukaan itse asiassa poliisin tekemät valvontasuoritteet ovat kuitenkin vuonna 2015 kasvaneet ja sitä mukaa myöskin epäiltyjen kiinniottojen mää-

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

rä vuonna 2015 on kasvanut 10 prosentilla. Ymmärrän hyvin, että poliisilla on myöskin omia haasteita tämän kanssa, ja he ovat itse ehdottaneet muun muassa ajopäiväkirjan käyttämistä, valvontansa helpottamista, mutta tähänkin asiaan vaikuttaa vielä EU omasta näkökulmastaan. Tähänkin helpottaisi merkittävästi se, että sakkojen sijaan voisimme määrätä hallinnollisia seuraamuksia ja sitä kautta sitten myöskin helpottaa poliisin työtä siellä tien päällä.

16.16 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ahkerat, rehelliset suomalaiset kuljetusalan yrittäjät ja työntekijät pitävät Suomen pyörät pyörimässä. Ja kun täällä on annettu ymmärtää, että tässä ei olisi nyt mitään muuta vaihtoehtoa kuin vapauttaa näiden ulkomaisten halparekkojen tulo Suomeen, niin sehän ei pidä paikkaansa. Tanska toimii toisin, ja te tiedätte sen. Myöskin tämä ala on todennut, että ei tässä ole mitään pakkoa, ja itse asiassa perussuomalaiset vielä viime kaudella olivat sitä mieltä, että ei tässä ole mikään pakko liikkua. Ja itse asiassa eduskunnan lähetekeskustelussa liikenneministeri perusteli tätä linjausta, että hänen kätensä ovat sidotut, koska tässä on taustalla ministeri Soinin ajama linjaus EU:n ministerivaliokunnasta. Voisitteko nyt, ministeri Soini, kertoa, miksi teille on niin tärkeää vapauttaa ulkomaisten halparekkojen tulo Suomen teille, ja voisitteko kertoa, miksi kaikista asioista juuri tässä asiassa teidän mielestänne Suomen pitää olla EU:n mallioppilas?

16.17 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toivoisin, että voisin vastata tähän kysymykseen edustaja Kasvin kysymyksellä, koska siinä se vastaus tuli. Me nimittäin haluamme turvata kaikilta osin suomalaisen kuljetusyrittämisen tulevaisuuden, ja se tulevaisuus edellyttää myös sitä, että me pystymme ulkomailla ympäristöystävällisesti, kestävästi toimimaan. Tämä on minun mielestäni erittäin tärkeää. Totta kai ongelmia on, mutta kas kummaa, tämä asia oli viime kaudella täällä, ja se on taas täällä, ja niin kauan kuin sitä ei hoideta, se on edelleen täällä. Mutta jos tämä asia nyt menee jengoilleen, saadaan näitä toimia. Aivan kuten ministeri sanoi, vinjettimaksu on yksi, siinä on ongelmia, talvirengaspakko toinen. Näitä pystytään kyllä hoitamaan.

Mutta vielä haluan sanoa, että edustaja Kasvi, teillä oli ydin, sekä kysymys että vastaus samassa kysymyksessä, mikä on poikkeuksellisen älykästä. (Naurua)

16.18 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Päätös on ollut hallituksen yhteinen päätös, joka on tehty EU-ministerivaliokunnan päätöksenteossa silloin kesäkuussa vuosi sitten. Olin tällä viikolla Luxemburgissa liikenneneuvostossa, jossa yhtenä keskusteluaiheena oli tuleva maantiepaketti ja siihen liittyvät sosiaaliset vaikutukset. Tässä osassa kokonaisuutta käytiin myöskin keskustelua kabotaasista. Suomi yhdessä 16 muun maan kanssa vastaa 3 prosentista kabotaasiliikennettä Euroopassa, Saksa merkittävästä määrästä, samoin Ranska — ne yhdessä yli puolesta. On selvää, että tästä käydään vielä syksyn aikana EU:ssa merkittävä keskustelu, mutta EU:n keskimääräinen viesti, etenkin pienten maiden viesti, on ollut se, että kabotaasia tulisi keventää, jotta nimenomaan pienten maiden kuljetukset saataisiin kilpailukykyisiksi myös ulkomailla.

16.19 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta pitkään ja hartaasti tätä asiaa pohti, ja jokainen kivi käännettiin, selvi-

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

tyksiä saatiin. On todettava, etteivät nämä haitat, joita täällä nyt on esille tuotu, ole suinkaan yksiselitteisiä eivätkä kaikki ole sitä mieltä, että suomalainen työ tässä olennaisesti vaarantuu. Se on selvä, että tämä kabotaasiasetuksen muutos tai käyttöönotto on vakava asia ja siihen tulee suhtautua vakavasti. Kabotaasihan on tilapäistä liikennettä, ja nyt tämä kabotaasiasetus estää kansallisesti määrittelemästä, mitä on tilapäisyys. Kuitenkaan EU:n kabotaasiasetus, ei sano, mitä tämä tilapäinen liikenne on, ja kysymykseni onkin hallitukselle: voisiko hallitus ryhtyä toimiin ja selvittää, onko mahdollista vaikuttaa siihen, millä tavoin kabotaasiasetuksessa määritellään tämä tilapäisyys? Eli eksplisiittisempi määritelmä tälle käsitteelle.

16.20 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kopra kysyi hyvän kysymyksen, ja kuten totesin, niin tällä viikolla EU:n liikenneneuvostossa käytiin epävirallisessa osuudessa keskustelua siitä, miten kabotaasia tulisi kehittää, miten sitä voitaisiin tarkentaa, mutta ennen kaikkea, miten voitaisiin huolehtia, että olisi yhtenäiset pelisäännöt, mutta myöskin yhtenäinen kilpailuolosuhde ja -tilanne kaikille kuljetusyrittäjille. Pienten maiden edustajat olivat ehkä enemmän huolissaan siitä, miten heidän kuljetusalan yrittäjänsä olisivat kilpailukykyisiä laajemmin, kun taas Saksa ja Ranska molemmat haluaisivat tiukempia kabotaasisääntöjä.

Tässä yhteydessä varmasti tullaan keskustelemaan myös tilapäisyyden käsitteestä sekä siitä tarkemmasta määrittelystä. EU toki on itse ajamassa tavarankuljetuksen ja henkilöiden vapaan liikkumisen periaatetta, jonka sisäpuolella sitten pyritään hakemaan pelisääntöjä myöskin kuljetustoimialalle.

16.21 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensimmäiseksi täytyy kyllä ihmetellä liikennevaliokunnan puheenjohtajan todistusta siitä, että hän epäilee tai esittää täällä syytöksiä siitä, etteivät valiokunnan jäsenet tiedä, mitä ovat päättäneet tai mitä ovat esittäneet. Jätimme perustellun vastalauseen, ja siitä kyllä varmasti puheenjohtajakin pystyy ymmärtämään, mistä olemme huolissamme.

Kuljetusala odotti nimenomaan liikennevaliokunnan puheenjohtaja Jalosen lupausten pohjalta, että tätä asiaa selvitetään tarkasti ja että tässä on työkaluja, joilla pystytään kuljetusalan yrittäjien elämää ja toimeentuloa jatkossa auttamaan. Me ihmettelemme, jos puhutaan tästä, että nyt täytyy heti toimia, kun tiedämme, ettei ole pakko toimia. Miksi meillä on nyt hätä? Te, ministeri Soini, ette ole suostunut odottamaan tämän asian kanssa pidemmälle, vaan olette halunnut tämän juuri heti. Meillä on tulossa Euroopasta tieliikennepaketti, joka voi (Puhemies koputtaa) kabotaasisäännöksiä uudelleen muuttaa.

Puhemies Maria Lohela: Mikä se varsinainen kysymys on?

Miksi kiirehditte? (Eduskunnasta: Soini, miksi kiirehditte?)

16.23 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä Euroopassa pääomat, tavarat, ihmiset liikkuvat vapaasti. Haluatteko te, edustaja Kymäläinen, rajoittaa jotain näistä vapauksista, ja jos haluatte, mitä? (Eduskunnasta: Vastauspuheenvuoro!)

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Kyselytunnilla ei ensinnäkään käytetä varsinaisia vastauspuheenvuoroja vaan kyselytunnilla esitetään kysymyksiä, joihin ministerit vastaavat. Toiseen, puhemies jakaa puheenvuorot parhaaksi katsomilleen henkilöille, jotka istuvat täällä ministeriaitiossa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys perheenyhdistämisestä (Emma Kari vihr)

Suullinen kysymys SKT 66/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Emma Kari.

Keskustelu

16.23 Emma Kari vihr: Arvoisa rouva puhemies! Lapsiasiainvaltuutettu on nyt todennut, että Suomesta on tullut maa, joka ei enää kunnioita lapsen oikeuksia. Sen lisäksi, että hallitus on leikannut suomalaisilta lapsilta, nyt heikennetään jopa sotaa pakenevien lasten oikeuksia. Perheen vieminen lapselta on julminta, mitä voi tehdä. Hallitus on viemässä sotaa pakenevilta lapsilta mahdollisuuden elää elämänsä vanhempiensa kanssa. Ministeri Orpon johdolla hallitus esittää perheenyhdistämisen tulorajojen käyttöön ottamista Suomesta turvapaikan saaneille, jopa yksin tulleille lapsille. Perheenyhdistämisen vaikeuttaminen entisestään tekee sadoista lapsista turvattomia, juurettomia ja yksinäisiä. Aiotteko te, ministeri Orpo, vetää esityksenne takaisin ja selvittää nyt kunnolla haavoittuvassa asemassa olevien lasten oikeuksien toteutumisen nykytilanteessa Suomessa?

16.24 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin, kun turvapaikkahakemuksia käsitellään, kun perheenyhdistämishakemuksia käsitellään, jokainen käsitellään yksilöllisesti, ja silloin otetaan huomioon erityisesti lapsen etu, ja se voi olla hyvin painavakin etu. On myös muita kriteereitä, kuten toimeentuloedellytys, joka itse asiassa ei ole uusi asia, se on ollut Suomen lainsäädännössä perheenyhdistämisen kriteeristöissä jo vuodesta 2006 lähtien. Sitä on viimeksi tarkastettu viime hallituksen aikana 2013, ja se on yksi niistä tavoista, joilla haluamme varmistaa sen, että perhe pysyy kotitutumaan myöskin niin, että perheenyhdistäjä voi omalla toimeentulollaan huolehtia perheestään. Se, että me olemme joutuneet antamaan esityksen, jossa perheenyhdistämisen kriteerejä edelleen tarkastetaan eli tiukennetaan, johtuu siitä, että meillä ei ole eurooppalaista yhtenäistä turvapaikkapolitiikkaa riittävällä tasolla. Me olemme oppineet viime vuoden aikana sen, että jos meillä on eroavaisuuksia muihin Euroopan maihin, (Puhemies koputtaa) erityisesti Pohjoismaihin, se voi aiheuttaa suurtakin liikettä (Puhemies koputtaa) muuttoliikkeessä, ja siksi me olemme joutuneetkin tekemään tämän esityksen.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

16.26 **Emma Kari vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt kuitenkin näyttää hyvin selvästi siltä, että lasten oikeudet eivät toteudu. Jokainen äiti ja jokainen isä tietää, että me tekisimme melkein mitä tahansa, että me saisimme olla oman lapsen kanssa. Viemällä perheiltä tämän mahdollisuuden, sen mahdollisuuden elää yhdessä, me ohjaamme ihmiset yhä vaarallisemmille reiteille, ja yhä useampi pakenija tällä hetkellä on nimenomaan naisen lastensa kanssa. Tässä tilanteessa EU:n tai perheen yhdistämisdirektiivin sellä taakse meneminen osoittaa kyllä aika heikkoa johtajuutta ja myös heikkoa uskoa ihmisarvoon. Direktiivin tarkoitus oli nimenomaan parantaa lasten asemaa ja oikeuksia eikä heikentää niitä. Näin suuren heikennyksen tekemistä sotaa pakenevien perheiden oikeuksiin ei ehdotettu edes perussuomalaisten maahanmuuttokriitikkojen Nuivassa manifestissa.

Maahanmuuttovirastossa on kuitenkin ollut valmisteilla perheen yhdistämisen sähköinen asiointipalvelu, joka auttaisi nimenomaan niitä perheitä, jotka nyt eivät pääse suurlähetystöön jättämään hakemusta. Olisi hauska kuulla, ministeri Orpo, minkä takia tämän palvelun valmistelu on nyt laitettu jäihin, vaikka juuri tämä auttaisi näitä naisia ja lapsia pääsemään turvaan.

16.27 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin minusta saa väärän kuvan, jos sanoo, että Suomessa on nyt lakattu huolehtimasta lapsen edusta noissa turvapaikka- ja perheen yhdistämistapauksissa. Me olemme allekirjoittaneet kansainväliset sopimukset, ja minä luotan suomalaiseen oikeusvaltioon. Meidän lainsäädäntömme edellyttää lapsen edun huomioimista, ja minä olen aivan varma siitä, että suomalaiset viranomaiset tekevät nämä päätökset niin pitkälle lapsen etu huomioiden kuin se on mahdollista, mutta heidän tulee noudattaa lakia.

Nyt tämä keskustelu on lähtenyt liikkeelle eräästä julkisuudessa olleesta tapauksesta, ja on sinänsä valitettavaa, että nämä asiat ja yksityiskohdat ovat julkisuuslain piirissä, ne ovat salaista tietoa, eli maahanmuuttoviranomaisilla ei ole myöskään oikeutta tuoda kaikkia näihin tapauksiin ja tähänkin tapaukseen liittyviä yksityiskohtia esille. Mutta ei voi silti tehdä johtopäätöksiä eikä sanoa, että Suomessa ei lapsen etua näissä tapauksissa otettaisi huomioon. Me olemme erittäin suuren paineen alla. Maahanmuuttoviranomaiset joutuvat tekemään tällä hetkellä todella rajusti töitä sekä lainsäädännön että sitten yksinkertaisesti näiden hakemusten käsittelyssä. Uskon, että siksi joitakin asioita on jouduttu lykkäämään.

16.28 **Olli-Poika Parviainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen perheen yhdistämislainsäädäntö on jo nyt valtavan tiukka, ja parhaillaan hallintovaliokunnassa käsiteltävänä oleva hallituksen uusi esitys tekisi perheen yhdistämisestä entistä vaikeampaa, käytännössä mahdotonta. Esityksessä on monia ongelmia niin tulorajojen, alaikäisten aseman, haun määräaikaisten kuin kotouttamisenkin suhteen. Jos ette, sisäministeri Petteri Orpo, ole valmis vetämään tätä esitystänne pois, niin kysyisin: oletteko valmiita hallituksessa neuvottelemaan siitä, että esityksen pahimpiin ylilyönteihin voitaisiin puuttua ja että mahdolliset uudet säädökset tulisivat voimaan määräaikaistena, kuten esimerkiksi Ruotsissa, joka ei ole lähtenyt tekemään pysyvää lainsäädäntöä, vaikka pakolais-tilanne on toki koetellut heitäkin?

16.29 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viittasitte siihen, että meillä on tiukka lainsäädäntö. Se on siis perua viime hallituskaudelta, jossa vihreätkin olivat mukana. Nyt ne muutokset, joita tehdään, verrattuna tähän aikaan, ovat tiu-

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

kennuksia, mutta niihin kokonaisuuksiin, mitä viime hallituskauden ja edellisen aikana muutettiin, ne ovat jopa suhteellisesti pieniä. Tämä alaikäisten tuloraja on asia, joka kuulostaa pahalta ja ikävältä, mutta siinä on aidosti myöskin lapsen edusta kysymys. Jos tätä tulorajaa ei olisi, niin se voisi silloin motivoida lähettämään henkensä kaupalla alaikäisiä lapsia hakemaan turvapaikkaa. Tästä on kiistatta näkemyksiä, että se voi aiheuttaa erittäin vaikeita ja vaarallisia tilanteita.

16.30 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnan jaosto vieraili eilen Kajaanissa vastaanottokeskuksessa, jossa tutustuttiin kaupungin kotouttamistoimintaan, ja siellä nousi esille, että jo näihin nykyisiin perheenyhdistämiskäytäntöihin liittyvät ongelmat vaikeuttavat kotouttamista Suomessa merkittävästi. Huoli oman perheen ja läheisten pärjäämisestä vaikuttaa tänne tulleiden ihmisten työ- ja opiskelumotivaatioon ja myöskin henkiseen hyvinvointiin. Jos tämä hallituksen esitys nyt toteutuu, tulee perheenyhdistäminen vaikeutumaan entuudestaan Suomessa, ja silloin nämä toimeentulovaatimukset Suomessa tulevat myöskin olemaan varsin korkealla tasolla verrattuna moniin muihin eurooppalaisiin maihin. Sisäministeri Orpo, oletteko arvioineet tämän lakimuutoksen vaikutuksia kotoutumiseen Suomessa, ja miksi te ajatte Suomeen toimeentulovaatimuksia, jotka ovat kovempia kuin monissa muissa Euroopan maissa?

16.31 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy edelleen viitata siihen, että nämä toimeentulorajat on tehty vuonna 2013 — vasemmistoliittokin oli silloin hallitusvastuussa — ja niitä ei ole sen jälkeen tarkastettu, eikä niitä rajoja olla tässä yhteydessä tarkastamassa. Niiden soveltamisaluetta laajennetaan, ja se on totta. Maahanmuuttovirasto on arvioinut, että näitä perheenyhdistämishakemuksia jätetään tänä vuonna noin 17 000. Se kertoo siitä, kuinka suurista määristä on kysymys, ja siksi meillä täytyy olla lakimme, meillä pitää olla rajamme. Minä toivon ja uskon, että viranomaiset niiden lakien puitteissa, kun he tekevät päätöksiä ja punnitsevat muun muassa lasten etua, tekevät niin inhimillisiä ratkaisuja kuin on mahdollista. Kotoutumisen kannalta, totta kai, perhe on oleellinen osa, mutta myöskin tämä asia pitää nähdä niin päin, että se turvattu toimeentulo, työ perheenyhdistäjällä on. Tämä on erittäin tärkeä edellytys sille, että kotoutuminen voi koko perheeltä lähteä käyntiin.

16.32 Veera Ruoho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä Kari oli viitanut todellakin tapaukseen, joka on tehty lain mukaisesti, lain, jota vihreät ovat olleet sääntämässä. Minun kysymykseni on: aikooko hallitus puuttua niihin tapauksiin, joissa turvapaikanhakija-statuksella oleva henkilö matkustaa kotimaahansa vaikka toistuvasti, esimerkiksi lomailemaan? Meillähän laki kuitenkin jo sallii sen, että siinä tapauksessa voitaisiin tämä oleskelulupa perua.

16.33 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jokin päätös tehdään yksilöllisesti ja perustuu yksilöllisiin kuulemisiin ja haastatteluihin. Jos niissä ilmenee, että henkilö on matkustanut kotimaansa ja Suomen väliä, niin uskon, että sillä on suuri vaikutus silloin siihen turvapaikkapäätökseen. Mutta nämä ovat yksilöllisiä käsittelyjä, ja siitä ei voi yksiselitteistä linjaa vetää muuta kuin että maalaisjärkikin sanoo, että silloin turvan tarve ei voi kovin suuri olla.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

16.33 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! YK:n lasten oikeuksien julistus ja muut kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet painottavat tosiaankin lasten etua ja sitä, että pääsääntönä pitäisi olla se, että lapset voivat olla yhdessä perheensä kanssa. Myös THL:n uusi tutkimus osoittaa sen, että turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien kotoutuminen vaikeutuu, jos he eivät saa olla yhdessä perheensä kanssa Suomessa. Se aiheuttaa ahdistusta ja masennusta. Erityisesti lapset ja naiset hylätään kriiseissä sodan jalkoihin, ja sivistysvaltio ei voi niin tehdä.

Arvoisa puhemies! Näitä lakeja on ennenkin kiristetty, ja tämä ilmapiiri on mennyt pakolaisten kannalta kielteisempään suuntaan, mutta se, mikä tässä on aivan uutta, niin tulo-rajvoja ei ole ennen ulotettu pakolaisiin eli toissijaiseen suojeluun ja turvapaikan saaneihin muutoin kuin niiden perheiden osalta, jotka on perustettu tänne tulon jälkeen. Te olette tekemässä tästä poikkeuksesta nyt pääsääntöä, ja nämä epäinhimilliset tapaukset yleistyisivät. Te vetositte tässä nyt EU:n minimilainsäädäntöön. EU-direktiivi asettaa minimitason. Kysynkin, arvoisa puhemies: oletteko te, ministeri Orpo, sitä mieltä, että Suomen hallituksen ja teidän oma moraalinne on yhtä alhainen kuin (Puhemies koputtaa) Unkarin pääministeri Orbánin linja (Välihuutoja) ja sille tasolle pitää alentua?

16.34 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Orbánin linja ei ole Orpon linja. Siis minä en ole sanonut, että mennään EU:n minimitasolle. Mielestäni oleellisin vertailukohta on silloin Pohjoismaat, ne, joiden kanssa (Mika Niikko: Juuri näin!) me olemme aidosti siinä maajoukossa, josta turvapaikanhakijat hakevat turvaa. Käsittäkseni Orbánin maa ei ole kovinkaan suosittu turvapaikanhakijoiden keskuudessa. Kiintiöpakolaisille ja turvapaikan saaneille on perheenyhdistäminen mahdollista ilman tulo-rajvoja, kun sen tekee kolme kuukautta sen jälkeen, kun on saanut päätöksen, eli sitä ei tehdä mahdottomaksi.

Arvoisa puhemies! Kyllä meidän täytyy kuitenkin kaiken tämän keskellä muistaa se, millaisen muuttopaineen alla Eurooppa ja Suomi oli viime vuonna. Silloin se tuli aivan ilmiselväksi. Tässäkin salissa monta kertaa puhuimme siitä, että meidän täytyy katsoa näitä niin sanottuja vetotekijöitä, jotta meidän turvapaikkakriteeristöme on suunnilleen samalla tasolla kuin erityisesti Pohjoismaiden. Tämä on se linja, jonka me olemme joutuneet valitsemaan tässä, ja edelleen me teemme kaikkemme, (Puhemies koputtaa) jotta Euroopassa (Puhemies: Ja aika!) löydetään yhtenäiset kriteerit.

16.36 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Julkisuudessa esillä olevan irakilaisperheen tapaus on varmasti perheen näkökulmasta kohtuuton ja epäinhimillinen. Tämä tapauhan perustuu voimassa olevaan lakiin, joka tältä osin on säädetty vuonna 2010. Sitä esittivät vihreät hallituksessa ollessaan. Sen hyväksyivät vihreät yksimielisesti eduskunnassa ollessaan. Yksikään vihreä kansanedustaja eduskunnassa ei, toisin kuin vihreät nyt valheellisesti antavat ymmärtää, ole tätä lakia vastustanut. (Välihuutoja — Vasemmalta: Oho!)

Täällä korostetaan sitä, että on lapsen etu olla yhdessä perheensä kanssa. Niinpä kysyn, ministeri Orpo: Onko teidän mielestänne lapsen etu, että me rohkaisisimme esimerkiksi Somaliassa tai Afganistanissa tai Irakissa olevia perheitä lähettämään lapsensa vaarojen tielle halki Afrikan, halki Lähi-idän Suomeen sillä motiivilla, että automaattisesti sen jälkeen koko perhe pääsisi myös Suomeen? Onko tällaisen toiminnan rohkaiseminen lapsen etu? (Eduskunnasta: Hyvä kysymys!)

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Zyskowicz, sanavalintanne eivät kaikilta osin olleet aivan sopivia tähän saliin.

16.37 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei ole oikein tehdä lainsäädäntöä, joka rohkaisisi tällaiseen. Mielestäni meidän täytyy tämäkin pystyä ääneen toteamaan. Vielä haluaisin todeta sen, että kun puhumme lapsen oikeuksista ja jopa YK:n lapsen oikeuksien julistuksesta, niin kyllä minä luotan suomalaiseen viranomaiseen ja oikeusvaltiokäytäntöön niin paljon, että kun me olemme tämän oman lainsäädäntömme tuoneet, niin siitä myöskin huolehditaan, siitä pidetään kiinni. Jos joku on tyytymätön, niin hänellä on oikeus valittaa näistä tuomioistuimiin, niin kuin nyt julkisuudessakin ollut perhe oli tehnyt. Sitä kautta me varmistamme sen, että oikeusvaltioperiaate Suomessa toteutuu.

16.37 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle on ollut täysin selvää ja toivottavasti se on selvää myös edustaja Zyskowiczille, että kukaan ei ole antanut sellaista kuvaa, etteikö 2010 hyväksytty laki ole hyväksytty eduskunnassa yksimielisesti lopullisessa käsittelyssä. Me olemme vain sanoneet, että siinäkin laissa on jo ongelmia, nykytilassa on ongelmia. Näin ollen ei ole syytä tehdä lisäkirstyksiä tilanteessa, jossa on selvitettävä, onko meidän nykyllä lainsäädäntömmekään kaikilta osin lasten oikeuksien mukainen. On vain rehellistä myöntää, että puolue on voinut joutua tekemään semmoisen kompromissin, josta se itsekin epäilee, onko se oikeudenmukainen. Toivon tätä myös kokoomukselta.

Arvoisa puhemies! Nyt se suuri kysymys on se — kun meillä on tilanne, jossa tosiasiasa perheenyhdistämistä joutuu hakemaan siellä Ankaran suurlähetystössä ja siellä on pitkät jonot — että eivät nämä naiset ja lapset ehdi edes käsittelyaikojen puitteissa jättämään sitä anomustaan, jotta he voisivat olla sen kolmen kuukauden piirissä ja välttää tulorajat jatkossa. Kun perheenyhdistäminen tälläkin hetkellä on niin vaikeaa, niin miksi olette tekemässä tästä poikkeuksesta eli tulorajoista pääsääntöä (Puhemies koputtaa) ennen kuin edes nykykäytännön ongelmat on selvitetty?

16.39 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minusta tämä on kiistatta ongelma, jos meillä ovat lähetystöt joiltakin osin niin ruuhkautuneita, että näiden kolmen kuukauden puitteissa ei pysty perheenyhdistämishakemusta täyttämään, ja mielestäni tähän meidän pitää kiinnittää huomiota. Se kolme kuukautta ei ole siinä kiusallaan, vaan se on nimenomaan mahdollisuus. Se on se aikaikkuna, jonka puitteissa perheenyhdistämistä voi hakea, ja mielestäni tämä asia on syytä käydä läpi.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys Suomen henkisestä tilasta (Paavo Arhinmäki vas)

Suullinen kysymys SKT 67/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Arhinmäki.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

Keskustelu

16.39 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa rouva puhemies! Olen toiminut vasemmistoliiton puheenjohtajana 7 vuoden ajan, ja sinä aikana Suomella on ollut peräti viisi pääministeriä. En tiedä, kohdistuiko edellisiin pääministereihin erityisiä odotuksia, mutta teihin, pääministeri Sipilä, kohdistui, ja täytyy sanoa, että monissa odotuksissa on jouduttu pettymään. Ajateltiin, että te pidätte kaikista huolta vanhassa hyvässä alkiolaisessa hengessä. Te olette, pääministeri Sipilä, esittänyt Suomen henkisen ilmapiirin kellotaulun. Teidän mukanaan apatiasta ollaan siirtymässä luovuuden tilaan, vaikeat asiat ovat takanapäin. Toivoisin, että te olette oikeassa, mutta kun katsoo niitä viestejä, joita tulee viikko viikolta enemmän, niin itse asiassa osalla väestöstä apatia syvenee entisestään. Pitkäaikaistyöttömät, jotka puutoavat työmarkkinatuella — säästöt on syöty — eivät näe tulevaisuutta. Kysymykseni onkin teille, pääministeri Sipilä: oletteko te huolestunut siitä, miten teidän hallituksenne jakaa Suomen kansaa kahtia?

16.40 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen huolestunut Suomen valtion, Suomen hyvinvointiyhteiskunnan kyvystä huolehtia kaikkein heiko-osaisimmista. Se, mitä tämä hallitus nyt määrätietoisesti tekee, on se, että me saamme tämän suunnan muutettua sillä tavalla, että me pääsemme tämän työllisyysasteen nostamisen kautta jälleen siihen tilanteeseen, että pystymme rahoittamaan kaikki ne palvelut ja huolehtimaan kaikista. Tämä on erittäin vaikea vaihe, mitä me nyt elämme, koska me emme pysty jatkamaan loputtomasti velaksi elämistä. Se, että nyt pääsisimme apatian tilasta tuohon luovuuden tilaan, tarkoittaa sitä, että luottamus palautuisi suomalaiseen yhteiskuntaan sillä tavalla, että Suomeen jälleen investoidaan ja tämä työllisyys lähtee liikkeelle. Tämä käänne on nyt tapahtumassa, mutta se vaikutus työllisyyteen (Puhemies koputtaa) ja sitä kautta nämä vaikutukset sitten tuonne ihmisten arkeen, ne valitettavasti tulevat vähän viiveellä.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.42 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sivistyneen valtion, sivistyneen maan merkki on se, kuinka hyvin se vaikeina aikoina pitää huolta kaikkein heikoimmassa asemassa olevista ihmisistä, ja tässä Suomi ei ole näyttänyt viime vuosien aikana sivistyksen merkkejä. Te sanoitte, että apatiasta ollaan siirtymässä pois ja investointeja on tulossa. Mutta minä kysyin jakaantumisesta: miten nämä kohdistuvat niihin ihmisiin, joilla jo nyt on kaikkein vaikeinta? Leikkaukset vaikuttavat kaikkein rajuimmin niihin ihmisiin, jotka ovat kaikkein heikoimmassa asemassa. Ne leikkaavat ostovoimaa, joka vaikuttaa työllisyyteen ja pieniin yrittäjiin. Kysynkin teiltä, pääministeri Sipilä: Mitä sanotte sille pienituloiselle eläkeläiselle, jolla ei ole varaa lääkkeisiin? Mitä sanotte sille opiskelijalle, jolla on vaikeuksia maksaa vuokraa, tai sille lapsiperheelle, joka joutuu hakemaan ruokansa leipäjonosta ja etsimään kaupassa punaisia hintalappuja? Tähän, arvoisa pääministeri, suomalaisella yhteiskunnalla ei ole varaa. Heistä pitää huolehtia.

16.43 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaikista pitää pitää huolta, siitä olen samaa mieltä. Tapaan ihmisiä tuolla toreilla ja kuuntelen

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

juuri näitä ihmisten tarinoita heidän henkilökohtaisesta tilanteestaan ja illalla mietin, mitä voisin tehdä enemmän heidän eteensä. Vastaukseni on joka kerta se sama: vain tätä kautta, että teemme rakenteellisen muutoksen — yhtä aikaa kipeitä leikkauksia ja kasvua hakevia toimia — ja uudistamme yhteiskuntaa sillä tavalla, että pysymme hyvinvointiyhteiskuntana myöskin pitkässä juoksussa, vain tätä kautta me pystymme korjaamaan tilanteen sillä tavalla, että pystymme huolehtimaan myöskin 2025 jokaisesta suomalaisesta. Ja tätä työtä tämä hallitus nyt määrätietoisesti tekee.

16.44 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tutkimusten mukaan tänä päivänä ei niinkään bkt, vaan se, kuinka se bkt kansallisesti jaetaan, on keskeistä sille, kuinka kansakunta kukoistaa. Viimeaikaiset tutkimukset ovat osoittaneet, että Suomessa kahtia jakautuminen ei tapahdu pelkästään materiaalisien elintason kohdalla, vaan se tapahtuu myös ihmisten arvoissa, ihmisten näkemyksissä, ihmisten identiteeteissä ja siinä luottamuksessa, jonka perään tekin kuulutatte. Suomi jakautuu, ja suomalaiset tietävät, että Suomi on jakautumassa. Minä en ole toistaiseksi nähnyt tältä hallitukselta vielä toimia, joilla päättäväisin keinoin tähän pyrittäisiin puuttumaan. Mitä sellaisia me saamme tänä keväänä vielä kuulla?

16.45 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me teemme kaikkemme, että näin ei kävisi, että kansakunta jakaantuu. Tärkein toimi sen estämiseksi on se, että yhä useampi suomalainen saisi töitä (Ben Zyskowiec: Hyvä!) ja saamme työllisyysasteen nostettua. Tämä on tämän hallituksen tärkein tehtävä. Me olemme nyt käänteessä partaalla. Uskon niin, että käänne on tapahtumassa. Talouskasvu on siellä 1 prosentin paikkeilla ennusteissa, mutta se ei vielä käänneä työllisyyttä parempaan suuntaan. Meidän pitää pystyä parempaan, niin että myöskin työllisyys kääntyy, ja sen eteen teemme kaikkemme ja sen eteen olemme tehneet toimia. Kiitoksia työmarkkinaosapuolille yhteiskuntasopimuksesta, joka on yhteinen ponnistelu ja yhteinen kädenojennus niiltä, jotka ovat töissä, niille, jotka ovat työttömiä tänä päivänä.

16.46 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt puhutaan ihan ydinasiasta. On itsestään selvää, että suomalaiseen hyvinvointiyhteiskuntaan kuuluu kaikista huolehtiminen, ja on totta, että silloin, kun taloudessa on vaikeaa, se on entistä haasteellisempaa. Mutta aivan kuten pääministeri sanoi, vain ja ainoastaan sillä, että yhä useampi suomalainen on töissä, että me pärjäämme kansainvälisessä kilpailussa, meillä on mahdollista kerätä sellaiset verotulot, että me voimme huolehtia niistä, jotka eivät kykene huolehtimaan itsestään, ja sen takia juuri se, mitä nyt hallitus tekee, on täysin välttämätöntä, jotta suomalaisten hyvinvointi voidaan turvata.

Mutta on tärkeää, että tässä matkan varrella tehdään myös pieniä täsmätoimia. Haluaisinkin kysyä: kun nyt omaisen perhehoitoon panostetaan huomattavasti aiempaa enemmän, mitä niillä uusilla resursseilla saadaan aikaan sen yhden väestöryhmän hyväksi, joka on kaikkein heikoimmilla?

16.47 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on äärettömän tärkeä asia, ja nimenomaan omais- ja perhehoidossa meillä on valtava potentiaali. Siellä on myöskin tätä epätasa-arvoisuutta ollut havaittavissa muun muassa kuntien ja eri alueiden välillä. Uskon, että nyt, kun tätä omais- ja perhehoidon han-

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

ketta viedään tässä eteenpäin osana näitä hallituksen kärkihankkeita, me löydämme sieltä pitkässä juoksussa sellaisia aitoja muutoksia, jotka parantavat myöskin omais- ja perhehoitajien tilannetta ja myöskin luovat ja tuovat niitä keinoja, joilla heidän jaksamistaan tullaan tulevaisuudessa edesauttamaan. Se on myös yksi niistä asioista, joilla pystytään vaikuttamaan näihin tiettyihin talouden elementteihin. On äärimmäisen tärkeää, että me pidämme huolen esimerkiksi tästä omaishoitajien joukosta, koska siellä jos missä sitä työtä tehdään aidosti sydämellä, ja sitä hallitus haluaa kaikin tavoin tukea.

16.48 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! 90-luvun alun laman aikana itse olin peruskoulussa ja lukiossa mutta muistan erittäin hyvin sen, kun silloin sanottiin, että silloin tehtävät leikkaukset tulevat kalliiksi. Niiden leikkausten seurauksena meillä on syrjäytettyjä nuoria, nuoria, jotka eivät päässeet ikinä kiinni koulutukseen, eivät ikinä päässeet kiinni työelämään. 90-luvun laman seurauksena meillä on suuri joukko yrittäjiä, jotka ajautuivat silloin konkurssiin ja ovat edelleen velkavankeudessa. Meillä on suuri määrä niitä, jotka silloin ajautuivat työttömyyteen eivätkä ole koskaan työhön enää päässeet kiinni, ja tällä hetkellä pitkäaikaistyöttömyys kasvaa. Arvoisa pääministeri, minun kysymyksenikin kuuluu: Miksi 90-luvun laman virheistä, jonka kallista laskua me nyt maksamme, ei ole opittu? Miksi jälleen kerran lähdetään leikkaamaan niiltä, joilta leikkaaminen tulee yhteiskunnalle hyvin hyvin kalliiksi tulevaisuudessa?

16.49 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos oikein muistan, niin ihan siinä suhteessa ei nyt leikata kuin 90-luvun alussa jouduttiin tekemään. Toisaalta meillä ei ole myöskään niitä keinoja käytettävissä, mitä 90-luvulla oli käytettävissä, eli devalvaation kautta se nousu oli sitten kuitenkin nopeampi. Meidän pitää käyttää nyt niitä työkaluja, mitä meillä on, ja yritämme käyttää niitä ja saada talouden nopeasti kasvuun, jotta tästä leikkauskierteestä päästäisiin pois.

Kun totesitte ensimmäisessä kysymyksessä, että kipeät päätökset on nyt tehty, näin todellakin toivon, että ne on nyt tehty, ne ovat takanapäin ja nyt pystymme sitten pääsemään niihin tuloksiin, mitä tavoittelemme työllisyysasteen nostamisella. Uskon todellakin näin, että käänne on nyt tapahtumassa, mutta me tarvitsemme vielä lisää toimia siihen, että tuo työllisyyskehityksen käänne tapahtuu. Sitä vielä ei ole tapahtunut, mutta työllisyyden kasvu on pysähtynyt.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys paikallisesta sopimisesta (Carl Haglund r)

Suullinen kysymys SKT 68/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Haglund.

Keskustelu

16.50 Carl Haglund r: Värderade fru talman, rouva puhemies! Kilpailukyky sopimus on edennyt varsin hyvin viime viikkoina, ja on mahdollista, että huomenna hallitus saavuttaa

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

merkittävän tavoitteensa tämän suhteen, ja on syytä jo tässä vaiheessa onnitella hallitusta, sinnikkästä työstä. On kuitenkin niin, että tähän liittyy vielä semmoisia tavoitteita, joita muun muassa hallitusohjelmassa on nostettu, varsinkin paikallinen sopiminen, jonka osalta on ilmeistä, että ei vielä saavuteta kaikkia niitä tavoitteita, mitä on asetettu.

Fru talman! Vår riksdagsgrupp har länge hållit framme det faktum att de lokala avtalen är en verkligt viktig del om vi ska uppnå just de sysselsättningsmål som statsministern just nämnde i samband med den förra frågan. Nu återstår frågan: Vad kommer regeringen att göra efter i morgon ifall det är så att man inte har nått i mål när det gäller de lokala avtalen?

Siis, herra pääministeri, näyttää hyvältä, mutta paikallisen sopimisen osalta edelleen on mahdollista, että ei päästä hallitusohjelman tavoitteisiin. Miten hallitus tässä toimii? (Hälinää)

Puhemies Maria Lohela: Odotellaanpa hetki, että täällä lopetetaan nämä muut keskustelut, ja kuunnellaan pääministerin vastausta.

16.52 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Taisin edellisessä vastauksessani sanoa, että työllisyyden kasvu on pysähtynyt. Työttömyyden kasvun pysähtymistä tarkoitin.

Arvoisa rouva puhemies! Tähän paikallisen sopimisen kysymykseen. Meillä oli viisi-kohtainen tavoite helmikuussa asetettu tänne neuvotteluihin. Ensimmäinen niistä oli, että järjestäytymättömien työnantajien asema tulee samalle viivalle eli on samat oikeudet ja velvollisuudet; paikallisesti pystytään sopimaan työajoista ja palkoista; selviytymislauseke; henkilöstön edustus ja tiedon saanti turvataan; ja sitten se, että lopullinen päätös paikallisesta sopimisesta tehdään työpaikoilla. Näistä kaikista muista päästiin sopimukseen keskusjärjestöjen kanssa, paitsi työajoista ja palkoista ei päästy sillä riman tasolla, minkä hallitus oli asettanut. Ja nyt sain tietoa — taitaa loppua aika, mutta voin vastata, jos vielä tulee kysymyksiä, siihen, mihin on päästy. (Naurua)

Puhemies Maria Lohela: Sitten, ketkä haluavat esittää lisäkysymyksiä?

16.53 Carl Haglund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielelläni kuulen, mistä pääministeri juuri sai lisätietoa. Mutta sen lisäksi voisin kysyä edelleen sitä, että meillä on nämä järjestäytymättömät yritykset ja niiden huoli siitä, miten tämä paikallinen sopiminen sitten heidän kohdallaan oikeasti onnistuu. Tämä on varsin ikävä vastakkainasettelu, koska tässä pitäisi nyt tavoitteita saavuttaa, koska tämä on niin merkittävä mahdollisuus, jos halutaan päästä näihin työllisyyslukuihin, mitä hallitus tässä yrittää edistää. Työllisyys tosiaan ei ole kehittynyt ihan niin hyvin kuin toivoimme vuosi sitten. Tältä osin olisi nyt syytä edelleen löytää niitä yhteisiä ratkaisuja.

Herr statsminister, jag hör med intresse hur ni tänker lösa den här frågan.

16.54 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! 167 TESiä on ehditty tutkia ja melkein kaikkiin niihin on lisätty selviytymislauseke. Noin yhteen kolmasosaan on sovittu työaikapankista. 65:een on lisätty työajoista sopimista, mutta

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

palkoista sopiminen on lisääntynyt vain 16:ssa, eli tämä on selvästi vähemmän kuin on ajateltu. Mutta se, mikä on positiivista, on, että tämä työajan jatkuminen on 110 työehtosopimuksessa sovittu paikallisesti sovittavaksi. Eteenpäin on päästy kohtuullisesti näissä TESeissä. Se, mikä on harmi, on tämä järjestäytymättömien työnantajien aseman parantaminen: tähän tavoitteeseen ei nyt päästy. Mielestämme saimme sinne samat oikeudet ja velvollisuudet järjestäytymättömille työnantajille. Mutta jotkut velvollisuuksista olivat sellaisia, että Suomen Yrittäjät katsoi, että tämä nykytila on parempi, ja annoimme heille sen valinnanvapauden tässä tilanteessa.

16.55 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Paikallisessa sopimisessa on pitkälti kysymys luottamuksesta. Siinä ei kuitenkaan pidä olla kysymys luottamusmiespakosta. Onko hallituksella ollut esillä ajatus siitä, että työntekijöillä olisi paikka yhtiöiden hallituksessa, ja jos on, niin mitä ajatuksia teillä on tämän suhteen?

16.55 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Osana paikallista sopimista henkilöstön edustusta ja asemaa täytyy vahvistaa. Näistä asioista on sovittu myöskin työehtosopimuksissa ja paikallisesti, mutta kun ne ovat siellä työehtosopimusten sisällä, niin ihan tarkkaa käsitystä siitä, miten näissä asioissa on edetty, minulla ei ole.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys valtionyhtiöiden hankintakäytännöistä (Peter Östman kd)

Suullinen kysymys SKT 69/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Östman.

Keskustelu

16.56 Peter Östman kd: Arvoisa rouva puhemies! Valtion kokonaan omistaman Suomen Lauttaliikenne Oy:n tehtävä on lossi- ja lauttapalvelujen varmistaminen osana yleistä tieverkkoa. Tämä valtion sataprosenttisesti omistama yhtiö tilasi uuden autolautan yhteysvälille Parainen—Nauvo lokakuussa 2015. Tarjouskilpailun perusteella yhtiö valitsi toimittajaksi puolalaisen telakan, vaikka tarjouskilpailuun osallistui myös muun muassa Rauman telakka. Tarjouskilpailun voittanutta telakkaa ja sen alihankkijoiden toimintaa kohtaan on esitetty vakavia syytöksiä. Äskettäin on uutisoitu, että telakalla työskentelee pohjoiskorealaisia siirtotyöläisiä erittäin heikoin työhedoin. Suomen valtio tukee siis hankinnoillaan Pohjois-Korean diktatuurin ylläpitoa ja samalla vielä toisen EU-maan telakkateollisuutta. Kysyn: miksei valtion kokonaan omistaman yhtiön tarjouskilpailussa huomioitu paremmin kokonaisvaikutuksia?

16.57 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka en vastaa tästä omistajaohjauksesta, niin tunnen tämän tapauksen, koska olen saanut käydä keskustelua sekä Rauman telakan että sitten asianomaisten kanssa

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

tästä lauttaliikenteestä liikennepoliittisesta näkökulmasta. Tämä on kieltämättä ollut haasteellinen hankinta, ja siinä vaiheessa, kun hallituksemme astui tähän tehtäväänsä, hankinta on ollut jo hyvin pitkällä ja se vastuu hankinnasta on ollut yhtiön hallituksella ja hallituksen tekemällä päätöksellä. Katsomme varmasti yhteistyössä jatkossa etenkin Liikenneviraston näkökulmasta sitä, että kun näitä toimeksiantoja annetaan tämän liikenteen järjestämisestä, niin millä tavalla siinä voisimme paremmin huolehtia hankintamenettelystä.

Puhemies Maria Lohela: Ja lisäkysymys, edustaja Östman.

16.58 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaistelaajien tarjoukset saattoivat tässä tapauksessa olla kalliimpia, mutta mikäli lautta olisi valmistettu Suomessa, olisi osa varoista — joidenkin arvioiden mukaan jopa viidennes — palautunut veroina yhteiskunnalle. Samalla olisi vahvistettu suomalaista osaamista, kun suunnittelutyö olisi suoritettu täällä. Aikaisempina vuosina esimerkiksi VR:n epäonnistuneet kalustohankinnat Italiasta ovat osoittaneet, että hankintakriteeristöä tulee kehittää. Kysyn: miten hallitus aikoo toimia parantaakseen valtionyhtiöiden hankintakäytäntöjä?

16.59 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikenteen näkökulmasta, silloin kun liikennepoliittikkaan tätä kriteeristöä voidaan soveltaa, on varmasti tärkeää, että voimme lisätä riittävästi sellaisia kriteereitä, jotka vaikuttavat liikenneturvallisuuteen, käytettävyyteen, käyttökustannuksiin ja myöskin siltä osin täsmentävät ja parantavat myöskin valtion hankintaedellytyksiä. Tärkeää on myöskin se, että valtiolla olisi mahdollisuus linjata innovatiivisia hankintamenetelyitä ja sitä kautta myöskin tukea suomalaista yrittäjyyttä, suomalaista alkavaa teknologiaosaamista uusilla toimialoilla antaaksemme referenssejä myöskin kotimaisille yrityksille. Mutta kuten sanottu, näissä molemmissa kyseisissä tapauksissa on ollut päätöksiä, jotka ovat tapahtuneet joko ennen tätä hallitusta tai juuri sen kynnyksellä, ja näissä yhteyksissä emme ole pystyneet vaikuttamaan vielä näihin päätöksiin.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 57/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 13/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 13/2016 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 8.6.2016 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

65 §

Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Viitaten valiokunnan mietintöön sisältyvään ympäristövaliokunnan lausuntoon ja sen eriävään mielipiteeseen esitän, että lakiehdotuksen 65 §:ää ei muuteta hallituksen esityksen esittämällä tavalla vaan se jää voimaan sellaisena kuin se nyt on.

Anders Adlercreutz r: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Satu Hassi on Anders Adlercreutzin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään ympäristövaliokunnan lausuntoon liitetyn eriävän mielipiteen mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Satu Hassin ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 122, ei 22, tyhjiä 3; poissa 52 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

169 §

Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Vastaavasti esitän 169 §:stä ympäristövaliokunnan lausunnon eriävän mielipiteen mukaisesti, että sitä ei muuteta hallituksen esityksen mukaisella tavalla.

Anders Adlercreutz r: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Satu Hassi on Anders Adlercreutzin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksytään ympäristövaliokunnan lausuntoon liitetyn eriävän mielipiteen mukaisena.

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Satu Hassin ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 122, ei 23, tyhjiä 3; poissa 51 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 57/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuokratulojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta

Hallituksen esitys HE 76/2016 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 9/2016 vp

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 9/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

17.05 Riitta Myller sd (varsinainen puheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässähän on kysymys siitä, kun hallitus on luvannut, että Suomeen saataisiin kohtuuhintaista vuokra-asumista lisää nykyisestään. Valitettavasti tällä hallituksen ehdotuksella ei kuitenkaan nimenomaan tätä kohtuuhintaista vuokra-asumista saada. Itse asiassa tällä hetkellä tämä on äärimmäisen iso ongelma, että meillä ei ole kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja erityisesti täällä pääkaupunkiseudulla ja myöskin monilla kasvukeskusalueilla. Ne muodostavat pullonkaulan sille, että työpaikkoja voisi syntyä ja sitä kautta kasvua Suomeen. Mutta täytyy muistaa, että tämä ei ole pelkästään pääkaupunkiseudun ongelma. Pienituloisia ihmisiä on kaikkialla Suomessa, ja kaikkialla Suomessa tarvitaan kohtuuhintaista asumista. Asumisen tulee olla perusoikeus, ja sellaisen asumisen, joka on nimenomaan jokaiselle perheelle sopiva ja jokaiselle yksilölle sopiva. Tällainen tilasto, joka kertoo aika paljon tästä asumisen ongelmasta, on se, että yli 50 prosentilla alle 2 500 euroa kuukaudessa ansaitsevista asumismenot ylittävät 40 prosenttia tuloista eli hyvin iso osa pienituloisilla menee asumiseen. Tähän ongelmaan hallitus ei tällä omalla esityksellään pysty puuttumaan.

Tuo valiokuntakäsittely oli itse asiassa hyvinkin hyvä sen vuoksi, että nämä ongelmat tulivat asiantuntijakuulemisten pohjalta hyvin esille. Niinpä sitten valiokunta yksimielisesti teki kaksi pontta tuohon valiokunnan mietintöön, joilla veloitettiin hallitusta kiirehti-mään pitkään vuokra-asutuskäytössä olevan korkotuen kehittämistä niin, että siitä tulee aidosti kilpailukykyinen myöskin muuttuneessa yhteiskunnassa ja että se voisi tulevaisuudessa sitten, kun sitä kehitetään, toimia entistä paremmin nimenomaan kohtuuhintaisen asumisen takaajana.

Ongelma tässä nyt olevassa hallituksen esityksessä on se, että vuokrataso tällä mallilla menee lähelle vapaarahoitteista asuntotuotantoa, joka on lähellä 20:tä euroa neliö, eli kaksion vuokrataso olisi noin 1 000 euroa kuukaudessa. Silloin kun täälläkin salissa istuva entinen ministeri Krista Kiuru toimi tämän asian puitteissa, silloin muutettiin näitä pitkän korkotuen ehtoja niin, että Suomessa voitiin rakentaa lähelle 10 euron neliöhinnalla. Tähän pitäisi päästä edelleenkin, ja tämä olkoon sitten myöskin ohjeena, kun tätä pontta toteutetaan hallituksen toimesta.

Toinen ponsi, joka myöskin tehtiin yksimielisesti, liittyi siihen, että koko korkotukimallia ja tämän pitkän korkotuen ja tämän uuden korkotuen välistä suhdetta tulee tarkastella, koska on erittäin huono tilanne se, että sitä tukimallia, joka todella tuottaa edullista vuokra-asumista, heikennetään ja sen sijaan sitä mallia, jota tässä nyt esitetään, joka todennäköisesti vain tuottaa rakennuttajille helpohkoa tuloa ja lyhytaikaisia vuokra-asuntoja, ollaan nyt sitten viemässä eteenpäin.

Kuten sanoin, tällä ei ratkaista asunto-ongelmia, ei varsinkaan kohtuuhintaisen asumisen ongelmaa, ja sen takia sosialidemokraatit tulevat esittämään tämän lakiesityksen hylkäämistä.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

17.10 Nasima Razmyar sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä edustaja Myller kuvasi hyvin tilannetta ja kuvasi oikein hyvin myös näitä asiantuntijakuulemisia ja myös valiokunnan yhteistä huolenaihetta, joka liittyy siihen olennaiseen ja tärkeään eli asumiseen ja ennen kaikkea asumisen suuriin kustannuksiin. Asumiskustannukset ovat valitettavasti nousseet eivätkä päinvastoin laskeneet, eivät pelkästään täällä pääkaupunkiseudulla, mutta tämä on erityisesti pääkaupunkiseudun ongelma ja monella tapaa myös koko Suomen ongelma.

Yksi hallituksen kärkihankkeistahan on asuntotuotannon lisääminen, ja sinänsä se on erittäin tärkeä ja erittäin kannatettava tavoite. Sen takana varmasti me kaikki olemme, mutta keinoista ollaan tässä eri mieltä. Pääkaupunkiseudullahan ei ole pulaa vuokra-asunnoista, vaan puutetta on ennen kaikkea sellaisista vuokra-asunnoista, joissa ihmisillä on varaa asua. Tällä esityksellä, minkä hallitus on nyt tuomassa, tällä lyhyellä korkotuella tuotettavan vuokra-asunnon keskivuokraksi on tosiaankin asetettu jopa 20 euroa neliömetriltä. (Eduskunnasta: Aika pöllöä!) Se on valitettavasti jopa vapaarahoitteisen asunnon keski vuokra. Tämä ei millään tapaa valitettavasti auta sitä nykytilaa, missä me tällä hetkellä olemme ja missä tarvitaan nimenomaan näitä kohtuuhintaisia asuntoja.

Herääkin kysymys, miksi valtio tukee asuntorahaston varoista tuotantoa, jonka vuokra asettuu lähelle tai jopa yli vapaarahoitteisen asunnon vuokran. Tähän ja näihin kysymyksiin emme valitettavasti saaneet vastausta tässä meidän omassa valiokuntakäsittelyssä, minkä johdosta tosiaankin olemme jättäneet vastalauseen ja hylkyesityksen. Mutta toivon kovasti, että tähän valtavaan asuntopulaan, joka meillä tällä hetkellä on erityisesti täällä pääkaupunkiseudulla, saataisiin nyt pitkäkestoisia ratkaisuja ennen kaikkea yli hallituskautsien. Sitä suomalaiset ihmiset nyt tarvitsevat kipeästi.

17.13 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Oletin saavani valiokunnan puheenjohtajana esittelypuheenvuoron tämän keskustelun aluksi, mutta koska näin ei tapahtunut, voin valiokunnan enemmistön kannan sijasta nyt painottaa enemmän omaa näkemystäni tästä asiasta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Saanko tähän keskeyttää. Valitettavasti, jos haluaa esittelypuheenvuoron, se pitää varata, ja täällä ei ollut mitään tietoa teidän varauksistanne, joten siitä syystä. Toivonkin, että jatkossa varaatte, jos on esittelypuheenvuoro.

Niin, arvoisa puhemies, avustajani hoiti tämän asian netin kautta, mutta tämä järjestelmä ei sitten toiminutkaan. Kuitenkin kun istunnossa varasin, se oli ensimmäinen puheenvuoro, siis silloin, kun istunnossa varasin puheenvuoron, mutta se muuttui sitten.

No, joka tapauksessa tässä on taustalla hallitusohjelma, jossa todetaan, että tämä niin sanottu välimalli tehdään. Sen taustalla on toisaalta pula kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista erityisesti kasvukeskuksissa ja erityisesti pääkaupunkiseudulla, toisaalta sitten se, että vuokra-asuntotuotannon vanha 40 vuoden malli ei toimi kunnolla erityisesti siksi, että se on tehty aikana, jolloin inflaatio niin sanotusti söi sitä lainapääomaa, ja se takapainotteinen lyhennysmalli ei vastaa tarpeita nykyajan.

No, valiokunnassa on jätetty kaksi vastalauseita. Vasemmistoliitto ja sosialidemokraatit esittivät hylkyä. Itse jätin vastalauseen, jossa ehdotin, että nostetaan lausumaksi asia, mikä sinänsä valiokunnan mietintöön lauseena sisältyy ja tarkoittaa sitä, että kun nämä rajoitukset 10 vuoden jälkeen — tai mikäli sitten lainojen takausaikaa on jatkettu 20:een tai 30:een

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

vuoteen — päättyvät, niin pitäisi, mikäli siinä ajassa sitten sen tontin arvo on olennaisesti noussut, näihin tontin luovutusta tai vuokrausta koskeviin sopimuksiin ottaa ehto, jonka mukaan markkinahinnan ja Ara-tonttihinnan välinen erotus on maksettava kunnalle tai sitten tontin vuokraa nostetaan markkinavuokraa vastaavaksi. Tämän ponsiehdotukseni taustalla on se huoli, että tämä uusi niin sanottu välimalli — joka on joka kohdassaan rakennuttajalle edullisempi kuin vanha 40 vuoden korkotukimalli, koska siinä siis omavastuukorko on pienempi, rajoitusaika lyhyempi ja sallittu omalle pääomalle perittävä korko korkeampi kuin tässä 40 vuoden mallissa — syrjäyttää tämän 40 vuoden mallin ja johtaa siihen, että edullisesti saatuja tontteja sitten rahastetaan, kun tämä jopa 10 vuoden — vain — kestävä rajoitusaika päättyy.

No, tämän mallin hyviin puoliin — minkä valiokunta yksimielisesti toteaa — kuuluu se, että se on joustavampi. Tätä välimallia voi käyttää myöskin taho, joka ei ole tällainen yleisesti yleishyödyllinen, ja sitä voi käyttää esimerkiksi silloin, kun korjataan jokin muussa käyttötarkoituksessa ollut rakennus asunnoiksi, eli se tarjoaa tämmöistä tervetullutta joustavuutta.

Kuitenkin, kuten tässä edustajat Myller ja Razmyr jo totesivat, useimmat asiantuntijat, jotka esittivät arvioita siitä, mihin vuokrataso asettuu tässä välimallissa, ovat todenneet sen, että se ei juurikaan eroa markkinavuokrista. Toisin sanoen ei vaikuta siltä, että tällä tavalla varsinaisesti syntyisi uutta edullista vuokra-asuntotuotantoa. Sen vuoksi valiokunnan mietintöön sisältyvätkin yksimielisesti hyväksytyt kaksi lausumaa, joista ensimmäisessä todetaan, että myös tämä vanha 40 vuoden korkotukimalli pitää uudistaa sellaiseksi, että se oikeasti kannustaa rakentamaan asuntoja, joissa nyt sitten valiokunnan ymmärryksen ja saatujen asiantuntijalausuntojen mukaan korkotaso kuitenkin on kohtuullisempi, ja toisessa lausumassa, että ympäristöministeriön pitää vuoden 2018 loppuun mennessä toimittaa selvitys siitä, miten nämä korkotukimallit toimivat.

17.18 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta valiokunnan puheenjohtaja hyvin kiteytti tähän malliin liittyviä haasteita. Minun pitää kyllä esittää nyt eduskunnan edessä yksi kysymys. Minä en kerta kaikkiaan ymmärrä, että jos tällä ei synny kohtuuhintaista asuntotuotantoa, niin miksi me haluamme Suomessa tukea sitä muuta asuntotuotantoa, jota joka tapauksessa syntyy markkinahintaan. Miksi meidän pitää siis markkinahintaista asuntotuotantoa vielä päälle tukea? Tätä logiikkaa ei kyllä selitä enää kukaan, ulkomailla jos käydään.

Siis Suomen menestystarina on ollut siinä, että me olemme halunneet rakentaa kohtuuhintaistakin asuntotuotantoa, jossa on ollut iso valtion vivutus. Nyt kun me olemme siitä luopumassa, me olemme myöntämässä, että ennen, siis viime hallituskaudella, satsattiin asuntotuotantoon niin paljon, että meillä syntyy nyt uusia normaaleja vuokra-asuntoja tuhansia viime kaudella tehtyjen päätösten johdosta, jolloin keskityttiin siihen, että lähtövuokraksi tuli noin alle 10 euroa. (Puhemies koputtaa) Nyt me olemme rakentamassa ja tukemassa mallia, jossa se on lähes 20 euroa ja nyt jo hallituksen päätöksillä 15. En ymmärrä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Puhujalistaan.

17.19 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Esityksen tavoitteena on lisätä kohtuuvuokraisten asuntojen tarjontaa. Valiokunta piti uutta korkotukimallia tarpeellisenä lisäkeinona nykyisen 40-vuotisen korkotukijärjestelmän rinnalle. Kuten tässä nyt on useam-

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

mallakin suulla kuultu, niin ei mikään eikä tämäkään malli ratkaise kaikkia asumiseen liittyviä kysymyksiä, mutta se on yksi työkalu.

Erityisesti pääkaupunkiseudulla on pulaa kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista. Pääkaupunkiseutu, Uusimaa on kasvavaa aluetta, niin on myös esimerkiksi Pirkanmaa. Muuttovoitto, asukasluvun kasvu nopeasti haittaa talouskasvua, elinkeinoelämän kehittämistä ja samoin myös työpaikkojen syntyä. Korkotukimalli on yksi keino ratkaista näitä asioita mutta ei todellakaan ainoa. Valiokunta nosti esille sen asian, että tonttitarjontaa pitää turvata, ja kuntien vastuu tässä on tietysti suuri. Toinen, mitä valiokunnassa tuli esille, oli joidenkin tiettyjen normien tarkastelu. Esimerkiksi autotallipaikat nousivat jälleen keskusteluun. Se näkyy myös tässä mietinnössä. Hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella, opiskelija-asunnoissa, näin poispäin, autojen käyttö ja autotallipaikkojen kysyntä on pienentynyt.

Lisäksi haluaisin nostaa kysymyksen siitä, että työssäkäyntialueita pitäisi saada laajennettua. Esimerkiksi rautatieyhteyden parantaminen Tampereen ja Helsingin välillä lisäisi, nopeuttaisi työmatkaliikennettä ja loisi isomman työpaikka-alueen, (Puhemies koputtaa) joka omalta osaltaan helpottaisi painetta pääkaupunkiseudulla.

17.22 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Täytyy antaa ympäristövaliokunnalle kiitosta hallitusohjelman esityksen eteenpäin viemisestä. Ja tänään kiitosta ansaitsevat kyllä myös ainakin ministeri Tiilikainen ja ministeri Berner kasvukäytävien MAL-sopimusten tekemisestä. Ne ovat tärkeä osa tätä. Eli tänään se on solmittu Joensuun, Lappeenrannan—Imatran, Oulun, Tampereen, Turun, Vaasan ja niin poispäin kanssa mutta myös ensimmäistä kertaa nämä kasvukäytävämallit eli maankäyttö-, asumis- ja liikennesopimukset. Ja tämä kasvukäytävä, erityisesti tämä HHT-akseli Helsinki—Hämeenlinna—Tampere ja siitä vielä pohjoiseen eteenpäin, on sellainen käytävä, jonka varassa maamme talouskasvu ja tulevaisuus monessa mielessä kyllä hyvin nojaa. Ja on arvokasta, että tämä sopimus on nyt ensimmäistä kertaa tehty ei pelkästään kaupunkiseuduille vaan myös näille kasvukäytävälle. Kun tässä puhutaan kohtuuhintaisesta asumisesta, niin asumisen kohtuuhintaisuuteen vaikuttaa kyllä merkittävästi tonttien saanti, niin kuin ympäristövaliokunta tässä toteaaakin. Sitä edullisempaa maata löytyy ei sieltä kaupungin keskustasta vaan nimenomaan sieltä matkan varrelta. Kyllä tässä ihan oikein esille tuotiin esimerkiksi toimivat junayhteydet, niin että asuminen siellä raiteenvarressa olisi jatkossa mahdollista ja työssäkäynti kaupungissa sen kautta.

Muistan, kun aikanaan — seitsemisen vuotta suurin piirtein sain ympäristövaliokunnassa itse olla — tätä yhdyskuntarakennetta kun käsiteltiin, nousi esille se, että noin 20 000 asukasta pitää olla seutuliikenteen varressa, että se joustavasti ja tarpeeksi monipuolisesti palvelee asukkaita, niin opiskelijoita kuin työssäkäyviä. Tämä on hyvä pitää mielessä, kun näitäkin sopimuksia eteenpäin viedään.

Edustaja Myller tuttuun tapaan kyseenalaisti kohtuuhintaisen asuntuotannon syntymisen tämän esityksen myötä. On totta, että nämä asunnot tulevat olemaan hivenen korkeahintaisempia kuin nuo aiemmat, (Riitta Myller: Hivenen!) mutta se on totta, että meillä on tällä hetkellä akuutti asuntopula erityisesti pääkaupunkiseudulla ja se vaikuttaa kaikkeen asumisen hintaan. Eli meillä on liian vähän omistusasuntoja, meillä on liian vähän vuokra-asuntoja ja niin poispäin, ja meillä on myös muuttuneeseen tilanteeseen nähden ehkä vähän vääränlaisiakin asuntoja osittain, niin kuin valiokuntakin tässä tuo esille. Eli meillä on paljon nykyään niin sanottuja sinkkuihmisiä, lapsettomia pariskuntia ja niin poispäin, ja

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

me tarvitsemme erilaista asuntotuotantoa. Valiokunta toteaa, että kasvukeskuksissa ja erityisesti pääkaupunkiseudulla on siis pulaa kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista ja puute kohtuuvuokraisista asunnoista erityisesti Helsingin seudulla haittaa jo työllistymisasteen nousua, talouskasvua, elinkeinoelämän kilpailukyvyn parantamista ja maahanmuuttajien asuttamista. Tässä sitten tuodaan esille myös tämä yksin asuvien kasvava määrä. Eli tarvitaan lisää asuntotuotantoa.

Valiokunta on pitänyt uutta korkotukimallia tarpeellisena. Uusi malli lisää käytettävissä olevia rahoitusvaihtoehtoja. Se voi tuoda valiokunnan mietinnön mukaan pienempiä toimenpiteitä asuntotuotantomarkkinoille. Tämä on nimenomaan ollut se yksi tavoite — se, että me saisimme lisää pieniä paikallisia yrittäjiä myös rakentamaan ja panostamaan tähän vuokra-asuntotuotantoon.

Valiokunta mietinnössään toteaa ja pitää hyvänä myös sitä, että uusi malli voi lisätä myös täydennysrakentamista. Tämä on myös hallitusohjelmassa ollut yksi keskeinen tavoite. Tätä korkotukilainaa voidaan myöntää myös täydennysrakentamishankkeisiin, joissa siis nykyistä, olemassa olevaa kiinteistökantaa muutetaan käyttötarkoituksen muutoksilla uusiksi vuokra-asunnoiksi. Korkotukimalli on siis uudentavista, joustavista ominaisuuksistaan huolimatta selkeästi sosiaalista asuntotuotantoa. Tukijärjestelmän ehtojen mukaan asukkaat siis valitaan sosiaalisin perustein, Ara vahvistaa alkuvuokran omakustannusperiaatteen mukaisesti, ja lainansaaja saa tulouttaa omistajalleen vain kohtuullisen tuoton.

Tontit nousevat täällä myös esille. Jos kunta luovuttaa tai vuokraa tontin lyhytaikaisella korkotukilainalla rahoitettavan vuokratalon rakentamista varten, tämä voi tapahtua EU-oikeudenkin mukaisesti markkinahintaa alemmalla hinnalla. Tämä on hyvin oleellinen kysymys myös siinä, että näitä asuntoja saadaan rakennettua ja niiden vuokrataso pidettyä kohtuullisena. (Eduskunnasta: Minne hyöty menee?) — Hyöty menee tietysti, silloin kun asunto on kohtuuhintainen, asukkaille: silloin vuokrat ovat pienempiä.

Täällä aiemmin, oliko edustaja Kiuru valiokunnan jäsenistä, joka nosti esille muun muassa sen, että rakentamisen hintaan ja asumisen hintaan vaikuttavat merkittävällä tavalla myös esimerkiksi erilaiset rakentamissäädökset, joista ovat esille nousseet väestönsuojat, joiden sääntelyä nyt ollaan uudistamassa; parkkipaikkavelvoitteet, jotka ovat usein kaupunkien itsensä säätelemää; mutta myös sitten kaavoituksen sujuvoittaminen ja tämän tyyppiset ratkaisut, joissa myös hallitus on etenemässä.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi haluan antaa kiitosta valiokunnalle siitä, että lähetekeskustelussa esille nostamani seuranta on tänne kirjattu. Valiokunta edellyttää, että ympäristöministeriö toimittaa valiokunnalle selvityksen korkotukimallien toimivuudesta vuoden 2018 loppuun mennessä. Toivon itse, että silloin tähän maahan on saatu lisää vuokra-asuntoja.

17.28 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kiinnitän huomiota siihen, että edustaja Heinonen totesi, keille ryhmille tämä korkotukimalli tulee soveltumaan ja keiden takia nyt hallitus on päättänyt ajaa tällaista uutta korkotukimallia. Minusta oli mielenkiintoista, että ne perusteet, joita luettelitte, me yhdessä jaamme, mutta tällä mallilla itse asiassa ei kyllä vastata ollenkaan tuohon tarpeeseen. Minusta olisi rehellistä sanoa, että me haluamme tukea markkinoita samalla rahalla lisää, että markkinat rakentaisivat. Minulle ei tämä logiikka avaudu. Minusta olisi kuitenkin reilua olla rehellinen siinä, että ne eivät ole kohtuuhintaisia asuntoja, ja näille ryhmille, joista te puhuitte, juuri kohtuuhintaisia asuntoja pitäisi luoda. Kohtuuhintainen asuntotuotanto oli alle 10 euroa lähtö-

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

hinnaltaan viime kaudella. Nyt palattiin sitä edeltävän kauden lähtötilanteeseen, jossa se on noin 15 euroa, ja tällä hallituskaudella siis kaikki nämä edeltävän hallituskauden päätökset romutettiin ja ollaan noin 15 eurossa. Nyt puhutaan sellaisesta vuokra-asuntotuotannosta, jossa on noin 18 euroa lähtöhinta, kalliimpikin, ja se johtaa siihen, että ei tule kohtuuhintaista asuntotuotantoa, valitettavasti.

17.29 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä asumisen kustannukset lähtevät siitä, että tällä hetkellä meillä on erityisesti pääkaupunkiseudulla pulaa kaikenlaisista asunnoista. Silloin kun asuntoja on liian vähän, asumisen kustannukset tulevat nousemaan. Kyllä tietysti on rehellistä myöntää, jos katsotaan menneisyyteen nyt, kun tässä ovat ex-ministerit nostaneet omaa häntäänsä, että jos katsotaan vähän pidemmässä aikajänteessä, niin taisi olla entinen ministeri Vapaavuori aivan omaa luokkaansa siinä, millä tavalla näitä asuntoja määrällisesti Suomeen syntyi. Kun niitä määrällisesti syntyy paljon, niin se myös pitää kaiken asumisen hintaa kohtuullisempana. Sen takia itse toivon, että meillä syntyy niin omistusasuntoja kuin vuokra-asuntojakin lisää. Se on kaikkien asukkaiden etu.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä yksi vastauspuheenvuoro, edustaja Kiuru, Pauli, sen jälkeen puhujalistaan.

17.30 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Krista Kiuru esitti kritiikkiä tätä korkotukimallia kohtaan, ja kuten sanottu, niin ei tämä ongelmaton ole, mutta ei ole mitään sellaista kahvaa tai yhtä ratkaisua, jolla näin monimutkaisia ongelmia pystyttäisiin ratkaisemaan. Itse asiassa, edustaja Kiuru, esititte ongelman mutta ette esittänyt siihen vastausta. Kaikki muutokset, mitkä asuntomarkkinoilla tehdään, ovat monisyisiä, niillä on vahvat ristiinkytkennot. Esimerkiksi kun omistusasunnoissa korkovähennykseen ollaan puututtu, niin se puuttuminen tehdään pitkän ajan kuluessa portaittain, että ei synny tilanteita, että aikaisemmin asunnon ostaneet joutuisivat huonompaan asemaan kuin myöhemmin asuntomarkkinoille tulleet omistusasunnon hankkijat.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä yksi vastauspuheenvuoro, edustaja Kiuru, Krista.

17.31 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos vielä, että sain vastata tähän, koska minusta kysymys oli hyvä ja asiallinen.

Yritin sanoa, että kohtuuhintaista asuntotuotantoa on saatu tässä maassa lisää. Siitä se seurantatieto, mitä edustaja Heinonen täällä peräänkuulutti, todistaa juuri sen, että nyt meille on syntynyt ensimmäistä kertaa normaaleja vuokra-asuntoja, jotka ovat kohtuuhintaisia, niillä keinoilla, mitkä viime kaudella oli käytössä. Muuten kokoomus itsekkin oli mukana eikä vastustanut silloin näitä keinoja. Sillä lisättiin kohtuuhintaista asuntotuotantoa. Mutta meillä on myös tiedossa tämä edustaja Heinosen peräänkuuluttama Vapaavuoren niin sanottu välimalli silloin, ja sen hyödyt tosiasiaa ohjautuivat niiden markkinoiden tukemiseen, jotka muutoinkin olisivat tuottaneet sellaisia vuokra-asuntoja, jotka eivät olleet enää kohtuuhintaisia. Tältä osin täytyy sanoa, että tällä mallilla tullaan luomaan Suomeen vuokra-asuntoja, sitä ei kukaan kiistä, mutta ne eivät tule olemaan kohtuuhintaisia. Silloin kun me kysymme, mihin valtion tukea käytetään, niin vastaus on kai, että subventoimaan

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

markkinoita silloin, kun me haluamme kaikkein köyhimmille ihmisille edullista asuntoa. (Puhemies koputtaa) Tämä johtaa siihen pääkaupunkiseudulla, että hinnat sen kun vain kasvavat, koska nyt kohtuuhintainen asuntotuotantokin on enää ei-kohtuuhintaista.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten puhujalistaan.

17.33 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Tässä menee helposti puurot ja vellit sekaisin, kun siis vertaillaan tätä 40 vuoden mallia, joka on siis edelleen voimassa ja tulee jatkossakin olemaan voimassa ja jonka kehittämistä valiokunta nimenomaan lausumassa tai ponnassa peräänkuuluttaa, ja sitten tätä uutta 10 vuoden välimallia. Kyllä fakta on se, että vaikka viime kaudella tietyt muutokset aiheuttivat jonkin verran lisätuotantoakin, niin jos katsotaan sen 40 vuoden mallin tuotosta viime vuosilta, se on ollut hyvin vähäistä. Valitettavasti meillä tässä maassa ei ole sellaisia yleishyödyllisiä yhtiöitä, jotka sitä tekisivät, vaan ne pyrkivät pois siitä tuotannosta. Se on käytännössä jäänyt ainoastaan kaupunkiomisteisten yhtiöiden harteille. Tässä suhteessa myöskin — kun edustaja Hassi pelkäsi, että tämä 10 vuoden malli korvaa vanhan 40 vuoden mallin — kun kaupunkiyhtiöt ovat ilmoittaneet myös kuulemisissa, että he eivät tule tätä 10 vuoden mallia toteuttamaan, ja kun toisaalta yhtiöt eivät tätä vanhaa 40 vuoden mallia käytä eivätkä tule jatkossakaan käyttämään, niin nämä eivät ole päällekkäisiä, vaan kysymys on siitä, että kun meillä eivät enää 40 vuoden mallilla syntyvät asunnot riitä, olivat ne minkä hintaisia tahansa, niitä tulee liian vähän, ja kun meillä asutuspula pahenee, maahanmuuttokin tuo siihen oman osansa, niin on minun mielestäni perusteltua, että me etsimme keinoa, jolla voidaan hyvin pienellä valtion ikään kuin tuella per asunto saada sitä tuotantoa käyntiin.

Toinen asia on sitten se, mistä ne kustannukset tulevat. Sinänsä nämä 18—20 euron alkuvuokrathan ovat ihan vain arvioita, ja tämä hommahan on omakustannusperusteisesti lähdössä liikkeelle. Jos pystytään, niin pidetään ne alempina. Mutta kustannukset tulevat 90-prosenttisesti muusta kuin siitä rahoitustuesta tai rahoitusvalinnasta yleensäkään. Ne tulevat sieltä tonttien hinnasta ennen kaikkea, ja niin näissä laskelmissakin oletetaan, että 40 vuoden malli saa jatkossakin halvimmat tontit ja tämä kalliimmat. Ei sitä voi ratkaista sillä, vaikka korkotuki ja vaatimukset olisivat samalla tasolla, että saisimme niitä halvimpia asuntoja enempää. Tämä on ainoa tapa, jolla saadaan vuokra-asuntoja valtion toimin lisättyä hyvin vähäisellä valtion tuella, koska tällä hetkellä sitä rahoitusta saa muutenkin lähes samalla hinnalla.

17.35 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Meillä valiokunnan kuulemisessa tuli kyllä selväksi se, että myöskin pääkaupunkiseudulla on vuokra-asuntoja tarjolla. Sanottiin, että Espoossa on tuhat vuokra-asuntoa, jotka ovat heti käytettävissä, mutta valitettavasti ne ovat niin kalliita, että pienituloiset ihmiset eivät voi niitä vuokrata. Eli todellakin on kysymys siitä, että puuttuu nimenomaan niitä kohtuuhintaisia asuntoja, joissa tavallinen pienipalkkainen ihminen voi asua.

Ja kun puhuttiin tästä, millaisia etuja annetaan nyt tähän kymmenen vuoden korkotukeen, niin se korkotuki sinällään ei ole juurikaan mainittava, mutta esimerkiksi kun vihreät omassa vastalauseessaan tässä ponnassa esittävät, että huomio kiinnitettäisiin siihen, että kunnat antavat markkinahintaa alhaisemman tontin, jolle rakennetaan sitten kymmenen vuotta vuokra-asutuskäytössä oleva talo ja myydään sitten kymmenen vuoden jälkeen, niin siinä nimenomaan kysymys sitten saattaa olla hyvinkin isosta tuesta, ja on aivan oikein,

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

että mietimme jo nyt tässä vaiheessa sitä, millä tavalla tämä tuki sitten nimenomaan kohdistuu sinne asukkaalle eikä rakentajalle.

Toinen samanlainen asia, joka sisältyy tähän esitykseen, on se, että voidaan kerätä korjausvarausta yksi euro neliömetriä kohti. On aika vaikea nähdä, että kymmenessä vuodessa peruskorjaustarvetta tällaiselle talolle tulee, ja myöskin tämä varaus on sitten rakennuttajan käytössä tai ainakaan tässä lakiesityksessä ei sanota, miten tämä varaus tullaan käyttämään.

17.37 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Mykkänen viittasi siihen tämänhetkiseen tilanteeseen, että tästä perinteisestä 40 vuoden mallista ovat kiinnostuneita ja sitä ilmoittavat jatkavansa vain kunnat, eivät muut vuokrataloja rakentavat yhtiöt. Tämähän ei ole mikään luonnonlaki. Minun mielestäni se, että tilanne on nyt ajautunut tällaiseksi, on valitettavaa, ja ymmärtääkseni juuri sen takia valiokunta yksimielisesti hyväksyi tämän ponnin, että myöskin tämä 40 vuoden malli pitää uudistaa paremmin houkuttelevaksi ja kannustavaksi.

Haluaisin myöskin korostaa sitä, että en vastusta tämän uuden mallin perustamista, en kannata sen hylkäämistä. Ehdottamassani lausumassa esitän vain sen varmistamista, että sitä ei käytetä perusteettomaan rahastukseen siten, että saadaan tontti Ara-tonttina erityisen edullisin ehdoin ja sitten niin sanotusti pannaan se lihoiksi 10 vuoden päästä.

17.38 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun edustaja Hassi lähti siitä, että ei ole luonnonlaki, että yksityiset yhtiöt eivät ole kiinnostuneet 40 vuoden mallista, niin olen siitä samaa mieltä Hassin kanssa, että meidän pitää varmistaa sen mallin kannustavuus, ja siinä mielessä tämä yksimielinen ponsi on tärkeä, ettei esimerkiksi hallitus lähde hankalammin ja takautuvammin yleishyödyllisyyslainsäädännöllä vaikeuttamaan niitä edellytyksiä niin, että edes kunnat eivät jatkossa pysty 40 vuoden mallilla rakentamaan. Mutta kyllä minä faktisesti näen myöskin niiden kuulemisten perusteella aika selvänä sen, että nämä yksityiset yhtiöt eivät lähde rakentamaan 40 vuoden rajoitusajalla, vaikka me niitä yleishyödyllisyysrajoituksia muutoin siellä 40 vuoden lainsäädännössä muuttaisimme lähes miten tahansa. Niin pitkän tasehallinnan aika vaatii yleishyödyllisen näkökulman, ja sitä ei ole tänä päivänä millään muulla kuin näillä kuntayhtiöillä, ja sen takia nämä mallit eivät ole kyllä päällekkäisiä.

17.39 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Ajattelin välttää tänne tulemistä, koska kiusaus on puhua 10 minuuttia heti, kun päästään tähän lempiaiheeseen. Ajattelin, että jos parilla debattipuheenvuorolla tässä pärjättäisiin, mutta käypä tämä näinkin.

Minun täytyy sanoa, että elämme hyvin historiallisia aikoja siinä suhteessa, että tehdään kiinnostava arvovalinta. Minä yhdyn siinä suhteessa edustaja Mykkäsen ajatteluun, että meidän täytyy myöntää, että 40 vuoden korkotuella on monenlaisia haasteita, minkä vuoksi ennen edeltävän hallituskauden työskentelyä se ei kerta kaikkiaan tuonut meille kohtuuhintaista asuntotuotantoa. Siinä samaan aikaan oli myönnettävä, että me olimme tukeneet varsin vahvasti erityisryhmiä ja nuoriakin, jolloin se jo rakennettava panos suuntautui erityisesti näille ryhmille ennen edeltävää hallituskautta, mutta myös ne tuen tasot ja tämän 40-vuotismallin houkuttelevuus olivat sen verran alhaisempia, että se ei saanut aikaan sitä, että tätä mallia käytettäisiin.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

No, viime hallituskaudella sitten olivat nämä ongelmat pöydällä, mutta oli myös pöydällä niin sanottu välimalli, jota oltiin kokeiltu, koska finanssikriisin seurauksena meillä oli se iso kysymys, rakentaako joku asuntoja. Silloin ajateltiin, että tällaisena suhdannemallina voitaisiin ajatella, että kunhan joku rakentaisi asuntoja, vaikka ne olisivat vähän kalliimpiakin, niin siitä saatava hyöty tulee ainakin työvoimapolitiittisesti mitattavaksi. Tämän mallin tuloksena — niin kuin edustaja Heinonen tätä mallia täällä jo mainosteli, Vapaavuoren välimallia — me saimme aikaan evidenssin siitä, mitä syntyy silloin, kun tämäntyyppisiä kriteereitä otetaan käyttöön. Tämän Vapaavuoren välimallin hyvä puoli oli se, että sillä syntyi asuntoja. Siitä kukaan ei ole eri mieltä, mutta tosiasia oli vain se, että tällä Vapaavuoren välimallilla ei saatu aikaan kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa. Ja totta kai, kun me puhumme veronmaksajien rahoista, niin meidän ei pitäisi tukea markkinoita rakentamaan sellaisia asuntoja, jotka muutoinkin syntyvät. Minusta tämä on se olennainen kysymys eduskunnassa, että jos yhteiskunnan tukea annetaan, niin sillä pitää olla joku muukin päämäärä kuin se, että syntyy juuri sellaista asuntotuotantoa, joka syntyisi muutoinkin.

Arvoisa puhemies! Nyt me olemme sitten siinä vedenjakajalla: olemme hyväksymässä mallia, jonka ehdot ovat sen luonteisia, että se tulee synnyttämään tilanteen, että asuntoja kyllä syntyy, mutta ei synny kohtuuhintaisia asuntoja. Minä olisin ollut valmis tätä mallia puolustamaan juuri näistä äskeisistä historiallisista olosuhteista lähtien, jos tämän välimallin ehdot olisivat olleet sellaisia, että me olisimme voineet veronmaksajan silmissä sanoa, että siinä on joku järki, miksi me laitamme ylimääräistä subventiota vuokra-asuntomarkkinoille ja tätä kautta selitämme, että veronmaksajien pitää maksaa, siis vaikka pohjoisessa asuvien veronmaksajien pitää maksaa siitä, että Tampereella rakennetaan myös kohtuuhintaista asuntotuotantoa. Mutta he eivät varmaan ymmärtäisi, miksi Tampereella pitää rakentaa kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa kaikkien suomalaisten veronmaksajien rahoilta, jos kerran Tampereella muutoinkin syntyisi saman lähtötason, vuokratason asuntotuotantoa. Jos se ei kerran näillä edellytyksillä olisi kohtuuhintaista, niin silloin järjetön kysymys on se, miksi sitä tuettaisiin.

Nyt sitten monet edustajat täällä ovat sanoneet, että ei se mitään, kunhan tuetaan mitä tahansa asuntotuotantoa, että syntyy jotakin asuntoja. Mutta se lähtökohta on jo yksistään väärä, koska se liittyy tähän edustaja Hassin esille ottamaan ponteen. Jos me emme myöskään pidä huolta siitä, että ne vähäiset tontit, joita esimerkiksi pääkaupunkiseudulla on, käytetään erityisesti kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistämiseen ensisijaisesti, niin me olemme tilanteessa, jossa todella me ohjaamme markkinoita siihen, että toiset saavat kilpailuetua ja toiset eivät saa kilpailuetua.

Tämä on minusta se iso kysymys, että kun tätäkään eivät kaikki tunnusta, että tätä halutaan korjata, niin silloin me luomme sellaisia markkinoita, joilla ei ole enää niitä perinteisiä reiluja pelisääntöjä, että jos veronmaksajan rahaa käytetään, niin siihen pitää olla erityistä syytä. Nyt kun sekoitetaan nämä näin, niin tilanne tulee johtamaan siihen, että toisin kuin täällä edustaja Heinonen totesi, pääkaupunkiseudulla tullaan myös aiheuttamaan se, että kun tällainen kokonainen erityinen lyhyt korkotukimalli luodaan, niin se kiusaus ei vain näillä muilla vaan myöskin kuntatoimijalla on siirtyä siihen, että tullaan rakentamaan erityisesti tätä lyhyttä korkotukimallia.

Jos koko porukka tähän siirtyy, me nostamme kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon alarajaa paljon ylemmäs, mutta me nostamme tietenkin kaikkien vuokra-asuntojen markkinahintaa, koska me tuotamme asuntoja, jotka lähtökohtaisesti ovat kohtuuhintaisia — siis väitetään, että olisivat kohtuuhintaisia — mutta sen kohtuuhintaisen vuokra-asunnon

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

määrittely on siis selkeästi jo potenssiin toinen eli tässä tapauksessa vielä reilu vuosi sitten rakennetut asunnot ovat jopa lähes 10 euroa kohta kalliimpia. Totta kai niiden seuraavien asuntojen, jotka eivät edes esitäkään olevan rakennetut siltä pohjalta, että se olisi kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa, lähtökohtainen vuokra tulee olemaan vielä kalliimpi. En usko, että tämä on myöskään palvelus niille ihmisille, jotka tämän eduskunnan oikeistosiipeä edustavat, ei sen takia, että me tuhlaamme veronmaksajan rahoja tavalla, joka ei ole ollut aikaisemmin perusteltua, mutta ei myöskään sen takia, että me nostamme kaikkien suomalaisten asumisen hintaa sillä, että me luomme mallin, joka houkuttelee siihen, että me emme pidä lähtökohtaisesti tätä tasoa riittävän alhaisena.

Arvoisa puhemies! Sitten vielä muutama sana liittyen siihen, mikä on kohtuuhintaista. Minulle on aivan turha tulla sanomaan, että me rakennamme tällä välimallilla kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa, koska viime kaudella rakennettiin tuhansia uusia kohtuuhintaisia vuokra-asuntotuotannon kohteita sillä, että lähtövuokra oli noin 9,6 euroa. Minä sanon, että tästä saa hakea sellaista historiallista suoritusta, joka siihen pystyy. Sellaista ei tule olemaan enää, koska nämä markkinat vaarannettiin tällä uudella lainsäädännöllä. Ihmiset pääsivät hyödyntämään sitä, että noin 5 euroa keskimäärin niitä edeltäviä kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon kriteereitä halvemmalla päästiin asumaan. Siinä minusta tehtiin suuri yhteiskunnallinen palvelus, että näytettiin, että kyllä syntyy kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa, mutta sitä valtion tukea pitää olla.

Nyt me olemme sitä mieltä, että tähän ei ole enää varaa tällä hallituskaudella, kaikki tuet perutaan, vaikka se on muutoin Asuntorahasto, josta nämä rahat tulisivat. Nyt sanotaan, että näihin ei ole enää varaa, että tämä lähtötaso olisi näin alhainen, mutta sitten samaan aikaan sanotaan, että meillä on varaa tähän uuteen malliin, jossa rakennetaan ei-kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa erittäin suurella tuella. Mutta tämä sama raha olisi voitu käyttää siihen, että syntyy aidosti kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa. Tältä osin edeltävällä hallituskaudella se oli alle 10 euroa lähtövuokraltaan, se on nyt 15 tällä mallilla, kun hallitus on poistanut nämä kaikki viime kaudella tehdyt ratkaisut. Tämän lisäksi ei riitä, että se olisi 15 euroa, vaan kun tulee tämä uusi malli, niin pahoin pelkään, että seuraavat puhujat 8—12 vuoden päästä itkevät sitä, miksi eduskunta vaaransi tämän kohtuuhintaisen asuntotuotantomarkkinan tällä tavalla, koska seuraavat asunnot ovat lähes 20 euroa jo. Nii-täkin vielä täällä osa nimittää kohtuuhintaiseksi vuokra-asuntotuotannoksi.

Siis kyllä Suomessa voi kahdessa vuodessa tapahtua erittäin paljon, kun puhutaan vuokra-asuntotuotannon lähtöhinnoista, lähtövuokrasta, ja olen todella pahoillani, ettei sitä edes myönnetä, että asia on näin. Mutta tehty, mikä tehty. Ne, jotka tämän tekevät, kantavat siitä myöskin vastuun. On hyvä, että seurantatietoa on saatavissa, ja siinä mielessä minusta edustaja Heinonen on tehnyt kyllä työnsä, että tätä puolta sinne tulee. Harmi, että muilta osin tämä työ jättää minut ainakin varsin kylmäksi.

17.48 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Siis sellaista mallia, että 10 euron neliövuokralla olisi vuokraustuotantoa voitu saada lisää, ei yksikään asiantuntija tai ministeriö ole pystynyt tässä tämän eduskunnan aikana valiokunnalle esittämään, niin että se ei ole vaihtoehto, jota me tässä käsittelemme. Oli sinänsä myönteistä kuulla, että edustaja Kiuru myös itse sanoi, että hänkin näkee tarpeen 40 vuoden mallin lisäksi toisenlaiselle korkotukimallille ilmeisesti lyhyemmällä rajoitusajalla, kun hän kertoi, että olisi valmis kannattamaan, jos ehdot olisivat erilaiset.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

Minulle jäi vaikeasti ymmärrettäväksi, miten ne ehdot voisivat olla sen vuokranmäärityksen osalta erilaisia, kun tässä laissa lähdetään siitä, että se on omakustannusperiaate ja siinä on sitten vuokran tarkistusmahdollisuus, elinkustannusindeksi plus 1,5 prosenttia vuodessa, ja elinkustannusindeksi on alhaisempi kuin kiinteistön kustannusindeksi muutenkin, jolloin lähinnä kysymys oli siitä, onko rakennuttajan kannalta liian vaikea ennakoida, miten suureksi se ero muodostuu. Käytännössä kaikissa näissä vertailuissa, mitä esimerkiksi KOVA ry on ihan hyvässä muodossa meille tehnyt, ne hintaerot 40 ja 10 vuoden mallin välillä tulevat pääosin siitä, että oletetaan, että 10 vuoden malli saa kalliimpia tontteja. Se on ihan ymmärrettävää, koska niin kuin Kiuru tässä itsekkin kertoi, on tärkeätä, että 40 vuoden mallille, joka on sitä varsinaista kuntien toteuttamaa sosiaalisinta asuntotuotantoa, varataan kohtuuhintaisimmat tontit, joita kunnat pystyvät toteuttamaan, ja näin jatkosakin toivottavasti tulee olemaan.

Mutta ne hinnat tänä päivänä tosiaan syntyvät ei siitä valtion rahoitustuesta vaan tonttihinnoista ja sitten rakennuskustannuksista, ja tässä mielessä pidän tärkeänä myös sitä, mikä täällä ovat edustajat Hassi ja muutamat muut todenneet, että erityisesti autopaikkainormi ei ole ainoastaan opiskelija-asuntojen kohdalla, vaan myöskin muiden: esimerkiksi, kertoiko nyt SATO:n vai VVO:n edustaja, että heilläkin vain 50 prosenttia autopaikoista on käytössä ja ne maksavat jokainen tuhansia euroja ja muodostavat ihan merkittävän kuluksen jokaisen asukkaan vuokraan. Näistä normeista pitäisi päästä eroon. Jos kunnat eivät uskalla niitä poistaa, niin meidän pitää tässä salissa löytää siihen keino.

17.50 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Itse olen puolustanut sitä, että tähän maahan täytyy saada monipuolisesti erilaista asuntotuotantoa, se on loppupelissä kaiken ratkaisu. Aika kuvaavaa on se, että itse asiassa yksi kolmannes kaikista niistä vuokra-asunnoista, jotka tällä hetkellä ovat vuokratyössä, on esimerkiksi yksityisten ihmisten omistamia. Myös kuvaavaa on se, että yli puolet yleisen asumistuen saajista asuu vapaarahoitteisissa asunnoissa, eli me tarvitsemme monipuolisesti erilaisia asuntoja.

Nyt kun olen hivenen seurannut, mitä tässä on tänä vuonna tapahtumassa nyt, kun hallitus on tässä asuntotuotannossa ottanut ihan uudenlaisen vaihteen, niin esimerkiksi asuntorakentajien selvitys kertoo tällä hetkellä, että ehkä 10 000 asunnon määrä ei tule rikkoutumaan, mutta lähes 9 500 uutta vuokra-asuntoa on käynnistymässä, kun viime vuonna vastaava toteutunut luku oli 6 500. Tuotanto kasvaa todennäköisesti siis tänä vuonna jopa 45 prosenttia. Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimisto arvioi tässä hetki sitten, että he pystyvät tänä vuonna käynnistämään yli 1 700 asuntoa, kun viime vuonna he jäivät tästä vajaaseen puoleen eli 807:ään asuntoon. Kyllä nämä ovat merkittäviä asioita, ja lopputulos on se, että näistä hyötty jokainen asuja, kun meillä on riittävästi asuntoja myös täällä Ruuhka-Suomessa.

17.52 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Olen itse ymmärtänyt niin, että kasvavat asumistukimenot ovat yksi suurimpia huolenaiheita tällä hetkellä Suomessa. Nämä asumistukimenot toki kallistuvat sillä tavalla, jos me lähdemme siitä ajatuksesta, että erinomaista, että vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja syntyy. Toki näin, mutta silloin pitää olla valmis myöskin maksamaan näitä asumistukimenoja. Sen sijaan kun me todella satsaisimme sillä tavalla kuin edustaja Krista Kiuru kertoi, että teemme tästä pitkästä korkotuesta sellaisen, jolla aidosti saadaan näitä noin 10 euron neliöhintaisia asuntoja, niin se on paras tapa tukea

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

ihmisten asumista mutta myöskin estää se, että asumistukimenot kasvavat, niin kuin ne tällä hetkellä tekevät.

Minusta on hyvin sanottu se, minkä kuulin: onko mitään järkeä siinä, että Suomen asuntopolitiikassa kaikki energia laitetaan siihen, miten saadaan nämä tietyt välimallia toteuttavat rakennusyhtiöt tekemään asuntoja? Miksi näin? Tämä liittyy nimenomaan siihen kysymykseen, miksi käyttää yhteiskunnan varoja sellaiseen toimintaan, joka syntyisi muutenkin. Kun puhuttiin tästä Vapaavuoren mallista, niin sehän siirsi suoraan 30—60 miljoonaa euroa — vakuutusyhtiöt olivat näitä rahoittajia — valtion kassasta verotuloja näitten vakuutusyhtiöitten kassaan. En usko, että tämä on sellaista asuntopolitiikkaa, jota erityisesti tällaisessa suhdannetilanteessa, kun leikataan koulutuksesta, leikataan lapsilta, leikataan joka paikasta, voidaan toteuttaa.

17.54 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! En voinut malttaa olla ottamatta puheenvuoroa juuri sen vuoksi, mitä edustaja Myller juuri äsken sanoi. Minusta on uskomatonta, että tänä aikana me täällä salissa käymme keskustelua siitä, miten meidän pitäisi elää toisiamme tukien tavalla, jolla me pystyisimme pärjäämään tulevaisuudessakin, ja me täällä yritämme sanoa, että ollaan tekemässä mallia, joka kerta kaikkiaan ei säästä yhteiskunnan varoja vaan tulee lisäämään yhteiskunnan varojen käyttöä tavalla, joka ei perustele sitä alkuperäistä tarvetta rakentaa kohtuuhintaista asuntotuotantoa. Totta kai minun ihmeeni on se, miksi täällä ei esitetty esimerkiksi sitä, että tähän 40 vuoden malliin oltaisiin tehty näitä parannuksia edeltävän hallituskauden kokemusten pohjalta, joissa olisi myös tuettu 40 vuoden korkotukimallia, saatu siitä updeitattu versio, siis parempi, nykyaikaisempi versio, paremmin toimiva niiden kokemusten pohjalta, joita nyt on. Se on todella lisännyt tuhansia vuokra-asuntoja siitä lähtien, kun nämä uudet ehdot otettiin käyttöön. Ja sitä puolta ei millään tavalla tuettu, vaan päätettiin, että kerta kaikkiaan nämä tuet lopetetaan ja siirrytään siihen, että rakennetaan ainoastaan välimallia.

Minun täytyy sanoa, että olen pettynyt siihen, miten me haluamme tukea yksittäisiä yhtiöitä, olla rähmällään muutamien suomalaisten rakennuttajien edessä ja kerjätä, että voititteko te jollakin rahalla rakentaa niitä samoja asuntoja, joita te rakennatte joka tapauksessa. Minun logiikkaani ei tämä mahdu, miksi niitä rahoja ei voitu käyttää, rakentaa juuri niitä kohtuuhintaisia asuntoja, koska meillä on se ongelma, että kohta kaupunkiseuduilla ihmiset eivät enää tule töihin matalapalkka-aloille, kun ei jää enää mitään käteen. Se asumisen hintahan tässä se olennainen on talouskasvun näkökulmasta. Ei pidä tehdä ratkaisuja, (Puhemies koputtaa) jotka eivät ole tarpeeksi kauaskantoisia, ja sen takia peräänkuulutan sitä, että ei kannata olla liian sinisilmäinen tiettyjen tahojen yhteydessä, koska sitten myöskin asumismenot (Puhemies koputtaa) kasvavat näiden meidän sosiaaliturvien kautta.

17.57 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Ehkä tähän lopuksi vain haluan selventää omaa käsitystäni siltä osin, että siis tämä 40 vuoden mallin käyttö, niiden uudisasuntojen tuotanto, riippuu vahvasti siitä, mitkä ovat kuntien, kuntayhtiöiden rahkeet rakentaa ja paljonko ne saavat tontteja. Sitä ei ole mitenkään unohdettu, sitä ei ole heikennetty, mutta olemme yhtä mieltä siitä, että sen mallin yksityiskohtia pitää vielä helpottaa, jotta kuntayhtiöillä olisi parhaat mahdolliset edellytykset. Mutta minä luulen, että me olemme kaikki aidosti kyllä — jos rehellisiä ollaan — yhtä mieltä siitä ja ymmärrämme sen, että jos me haluamme oikeasti enemmän niitä asuntoja, runsaasti, niin se edellyttää muita toimijoita mukaan, ja kun yleishyödylliset yhtiöt VVO ja SATO ovat vetäytyneet aikaisemmasta roolista

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

taan, niin se tarkoittaa suomalaisia rakennusyhtiöitä ja se tarkoittaa silloin ennen kaikkea lyhyempää rajoitusaikaa. 40 vuoden malli ei kiinnosta. 20 vuoden mallinkin osalta, jota edustaja Kiuru ministerikaudellaan valmisteli, työeläkeyhtiöt olivat hyvin kriittisiä, voivatko ne 20 vuodeksikaan sitoa pääomia. Tästä syystä päädyttiin tällä kaudella rohkean ministeri Tiilikaisen johdolla tässä suhteessa siihen, että tehdään 10 vuoden välimalli ja katsotaan, saadaanko sille rajoitusajalle asuntoja, jotka uskalletaan rakentaa niin, että se vuokrataso saa olla vain varsin kohtuullinen sen 10 vuotta, mutta rakentaja toki hyötyy, jos on saanut sellaisen tontin, jonka arvo sinä aikana kehittyy. Ei minusta ole mitään muuta keinoa saada merkittävästi lisättyä vuokra-asuntoihin sidottua vuokra-asuntotuotantoa. 40 vuoden mallilla toimijoita ovat vain kuntatoimijat ja ne tekevät niitä lähinnä omien rahkeittensa mukaan, eivät sen mukaan, miten niitä yksityiskohtia säädetään.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä vastauspuheenvuoro. — Edustaja Myller.

17.58 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mykkänen sanoi, että 40 vuoden mallia ei ole heikennetty. Sitä on heikennetty jopa sitä edeltävästä ajasta, josta edustaja Krista Kiuru puhui, kun hän asuntoministerinä paransi näitä ehtoja. Eli ensin heikennettiin tätä pitkää korkotukea ja sen jälkeen tuotiin tämä vielä paremmilla ehdoilla oleva kymmenvuotinen. Sen takia on valitettavasti syytä pelätä, että myös kuntarakennuttajat siirtyvät pikkuhiljaa tähän kymmenvuotiseen, ja se tarkoittaa silloin sitä, että 10 euron neliöhinnan sijasta meillä maksetaan lähempänä 20:tä euroa olevia neliöhintoja.

Nyt voin peruuttaa varsinaisen puheenvuoron.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 76/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 64/2016 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 7/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 7/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

18.00 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on ulkomaalaislain muutos, jolla Maahanmuuttoviraston, poliisin ja Rajavartiolaitoksen työnjakoa ja yhteistyötä kehitetään. Kun tässä ulkomaalaislaista muutetaan yli 20:tä pykälää ja kyse on myös Ulkomaalaisviraston ja poliisin toiminnasta esimerkiksi käännöstilanteissa, niin toivon, että

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

puhemies sallii tässä yhteydessä muutaman ajatuksen hyvin ajankohtaisista asioista, jotka tällä hetkellä ulkomaalaislain tiimoilta ovat esillä.

Ensimmäiseksi on kysymys Helsingin Sanomien kertomasta irakilaisperheen tapauksesta. On varmasti niin, että perheen kannalta on epäinhimillinen ja kohtuuton sellainen lopputulos, jossa perheen isä voisi jäädä Suomeen ja perheen äiti ja vielä alle kouluikäiset, pienet lapset joutuisivat Suomesta lähtemään. Tästä asiasta haluan vain korostaa kahta seikkaa: Ensimmäinen on se, että meidän emme tiedä kaikkea tähän asiaan liittyvää, koska nämä tiedot, jotka ovat tulleet julkisuuteen, ovat niitä tietoja, joita perhe on halunnut antaa julkisuuteen, kun taas Maahanmuuttovirasto ei tietystikään voi ei-julkisia asioita julkisuudessa käsitellä. Toinen seikka, jonka haluan tästä todeta, on se, että asian käsittely on kesken korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Vaikka on aika luontevaa, että kansanedustajat voivat lausua tällaisesta oikeuslaitoksessa kesken olevasta asiasta mielipiteensä, niin ei olisi sopivaa, että esimerkiksi valtioneuvoston jäsenet, tai eduskunnan jäsenet muutoinkaan, lähtisivät painostamaan oikeuslaitosta yksittäistapauksessa.

Arvoisa puhemies! Poliittinen puoli liittyy siihen, että vihreät ovat tässä asiassa nostaneet profilinsa sekä perinteisessä mediassa että sosiaalisessa mediassa erittäin korkeaksi ja ovat voimakkaasti arvostelleet maahanmuuttoviranomaisten menettelyä tässä tapauksessa. On syntynyt sellainen mielikuva — tai on ehkä synnynyt sellainen mielikuva — etteivät vihreät hyväksy nykyistä lakia, jonka pohjalta tätä asiaa käsitellään. Siksi katsoin aiheelliseksi kyselytunnilla muistuttaa ja haluan nytkin muistuttaa siitä, että tämä esillä ollut irakilaisperheen tapaus perustuu voimassa olevaan lakiin, joka on säädetty vuonna 2010, jolloin vihreät ovat olleet hallituspuolueena tätä lakiesitystä eduskunnalle antamassa, ovat eduskunnassa joka käsittelyvaiheessa — valiokunnassa, lähetekeskustelussa, ensimmäisessä käsittelyssä ja toisessa käsittelyssä — puoltaneet tätä hallituksen esitystä, eikä yksikään vihreä kansanedustaja ole tuolloin asettunut tätä lakiesitystä vastaan. Jos on syntynyt sellainen mielikuva, että vihreät vastustavat sitä lakia, jonka pohjalta tätä irakilaisperheen tapausta käsitellään, niin voi olla, että tänä päivänä vastustavat — en tiedä. Mutta se on ainakin fakta, että he ovat olleet itse tätä lakia säätämässä.

Toisessa ajankohtaisessa asiassa, jossa on paljon ollut esillä myös Maahanmuuttoviraston tulorajaharkinta ja muu harkinta, on kysymys siitä, miksi hallitus nyt esittää perheen-yhdistämisedellytyksiä tiukennettavaksi. Ja tämä esityshän on ollut perustuslakivaliokunnassa ja on tällä hetkellä hallintovaliokunnan käsittelyssä. Mitä perustuslakivaliokunnan käsittelyyn tulee, niin kun jopa eräät korkeat virkamiehet, kuten lapsivaltuutettu, monet kansanedustajat ja useat toimittajat, ovat väittäneet, että tämä lakiesitys olisi vastoin Suomen solmimia kansainvälisiä sopimuksia, niin todettakoon nyt selvyuden vuoksi, että perustuslakivaliokunnan viikko sitten antaman yksimielisen — siis yksimielisen — lausunnon mukaan laki ei ole ristiriidassa sen enempää Suomen perustuslain kuin Suomen solmimien kansainvälisten sopimusten, kuten lapsen oikeuksien sopimuksen tai Euroopan ihmisoikeussopimuksen, kanssa. Tätä perustuslakivaliokunnan lausuntoa on ollut hyväksymässä muun muassa kansanedustaja Ville Niinistö eli vihreiden puheenjohtaja.

Miksi hallitus sitten esittää perheen-yhdistämisen edellytyksiä tiukennettaviksi? On sanottu, että perheen-yhdistäminen edistää kotoutumista. Tämä on minun mielestäni totta. Jos turvapaikan Suomessa saanut henkilö tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun perusteella saanut henkilö saa perheensä tänne, uskon, että se edistää henkilön kotoutumista. Mutta aivan varmaa on se, että kotoutuminen ei edisty hyvin, jos turvapaikanhakijoiden määrät nousisivat Suomessa sellaisiksi, että Suomella ei ole mitään todellisia edellytyksiä onnis-

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

tua kotouttamisessa. Me pystymme toivottavasti hoitamaan viime vuonna syntyneen kymmenkertaisen turvapaikanhakijoiden määrän, vaikka nytkin on vaikeuksia esimerkiksi kuntapaikoissa. Mutta jos viime vuoden määrä olisi tämän vuoden määrä ja ensi vuoden määrä tai vaikka tuplaantuisi tai triplaantuisi siitä, niin on aivan varmaa, että se ei edistäisi näiden ihmisten kotoutumista vaan päinvastoin.

Sen vuoksi hallitus esittää näitä perheenyhdistämisen säädöksiä tiukennettaviksi, että koko muu Eurooppa liikkuu samaan suuntaan ja esimerkiksi Ruotsi, jossa vihreät ovat hallituksessa, on esittänyt tiukempia säännöksiä perheenyhdistämiseen kuin mitä Suomen hallitus nyt esittää. Mikäli Suomi jäisi tässä suhteessa selvästi houkuttelevammaksi maaksi muihin, vaikkapa Pohjoismaihin ja Pohjois-Euroopan maihin verrattuna, niin ei kai ole mitään syytä epäillä, etteivätkö turvapaikanhakijoiden määrät Suomessa nousisi hyvin korkeiksi. Siitä saimme esimakua viime vuonna, kun tuhannet, siis tuhannet irakilaiset tulivat halki koko Euroopan tänne pohjan perukoille Suomeen sen takia, että heillä oli se käsitys, että Suomesta saa helpommin oleskeluluvan ja Suomesta saa helpommin myös perheenyhdistämisen onnistumaan. Nythän näistä turvapaikanhakijoista taitaa olla peräti parisen tuhatta vapaaehtoisesti palannut, mikä ehkä kertoo myös siitä, että jokainen, joka tänne tulee hakemaan kansainvälistä suojelua, ei ole sen tarpeessa.

Puhemies! Lopuksi totean näistä lapsista. Lähes koko julkinen keskustelu ihmettelee sitä, miksi myös lapsille ollaan asettamassa toimeentuloedellytystä. Sehän vaikuttaa epäinhimilliseltä. Sehän vaikuttaa jopa järjettömältä. Se ei varmasti edistä näiden lasten kotoutumista Suomeen. Samassa keskustelussa nämä samat tahot toteavat, että on lapsen etu, että hän voi elää oman perheensä kanssa. Kun tämä ilmeisesti meidän kaikkien mielestä on lapsen etu, niin pitääkö meidän todella olla ylläpitämässä ja vahvistamassa sellaista järjestelmää, jossa lasten omat perheet lähettävät lapsensa rosvojen, ihmissalakuljettajien matkaan, vaaralliseen matkaan halki Afrikan, halki Lähi-idän, halki Euroopan Suomeen saakka, jotta perhe pystyisi perässä tulemaan Suomeen? Jos meidän järjestelmä on sellainen, että aina kun saat lapsen perille Suomeen, aina myös perhe yhdistetään lapsen perässä Suomeen, niin on kai aivan kiistatonta, että tällainen järjestelmä on omiaan kannustamaan perheitä vaikeissa olosuhteissa, vaikeissa maissa, Somaliassa, Afganistanissa, Irakissa ja muuallakin lähettämään nämä lapset yksin vaaralliselle, hengenvaaralliselle matkalle kohti Eurooppaa, kohti Suomea. Haluammeko tällaista järjestelmää ylläpitää, joka tähän kannustaa? Hallituksen esityksen tarkoitus on se, että Suomi ei omalla toiminnallaan kannusta perheitä menettelemään tällä tavalla.

18.09 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vanhasen—Kiviniemen hallituksen aikana edustaja Zyskowiec oli eduskunnassa ja hallituspuolueen kansanedustaja, ja hänen olettaisi muistavan sen, että silloisen hallituksen sisäisissä väännoissä vihreät kyllä vastustivat näitä kiristyksiä, joita turvapaikanhakijoiden vastaanottamiseen sen hallituksen aikana tehtiin, mutta vihreät hävisivät tämän väännön hallituksen sisällä, minkä puolueemme puheenjohtaja Ville Niinistö myöskin totesi tänään keskustelussa.

Mitä tulee Ruotsin tilanteeseen, niin huomauttaisin, että ainakin vuodesta 90 eli noin 25 vuoden ajan Ruotsiin on tullut koko ajan suuruusluokkaa kymmenkertaisesti enemmän turvapaikanhakijoita verrattuna Suomeen.

18.10 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos vihreät hallituksessa silloin 2010 vastustivat ministeri Thorsin aikana esitettyjä ja nyt voimassa

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

olevia ja tähän irakilaisperheeseen sovellettavia säädöksiä, jotka liittyvät perheenyhdistämiseen, niin hyvinpä onnistuivat piilottamaan tämän vastustuksensa eduskuntakäsittelyssä. Siitä ei näkynyt jälkeäkään lähetekeskustelussa. Siitä ei näkynyt jälkeäkään valiokunnassa. Siitä ei näkynyt jälkeäkään ensimmäisessä käsittelyssä, eikä siitä näkynyt jälkeäkään toisessa käsittelyssä. Ainoa vihreä kansanedustaja, joka koko asiassa havaintojeni mukaan käytti puheenvuoroja, oli kansanedustaja Pulliainen, ja hänkään ei esitystä tältä osin vastustanut. Edustaja Hassi, voitte toki kertoa täällä nyt jälkikäteen, että kyllä me olimme vastaan, mutta ei siitä mitään jälkiä pöytäkirjoista löydy.

18.11 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse en ollut eduskunnassa tuolloin, joten en muista, minulla ei ole niin tarkkoja omakohtaisia muistikuvia, mutta voin vakuuttaa, että kyllä ne dokumentit näistä neuvotteluista kaivetaan esille.

18.11 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä edustaja Hassin antama lupaus on mielestäni merkittävä. Nimittäin tähän saakka vihreät, kun tätä irakilaisperheen tapausta on käsitelty, jos eivät ole suoraan antaneet ymmärtää, ovat kuitenkin onnistuneet synnyttämään mielikuvan, että he eivät tätä irakilaisperheen käsittelyssä pohjana olevaa lakia hyväksy. Sen jälkeen kun on osoitettu, että he hyväksyivät sen eivätkä pelkästään hyväksyneet vaan hallituksesta olivat antamassa tämän esityksen, niin sen jälkeen ovat sanoneet eräissä yksityiskeskusteluissa, että kyllä he voivat olla kriittisiä sellaisiakin lakeja kohtaan, jotka ovat itse hyväksyneet. Tämähän on ihan loogista. Mutta nyt siis edustaja Hassi lupaa meille sellaisia dokumentteja, joista käy ilmi, että vihreät jo silloin vastustivat tätä esitystä. Jään niitä odottamaan.

Puhemies Maria Lohela: Nyt puhujalistalta.

18.12 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä on ehdotettu tiettyjen maahanmuuttohallinnon tehtävien siirtoa poliisilta ja Rajavartiolaitokselta Maahanmuuttovirastolle. Prosessien kehittäminen ja selkeyttäminen on sinänsä kannatettavaa, mutta toisaalta kannattaa pitää mielessä se, että poliiseilla ja Rajavartiolaitoksen henkilökunnalla on erittäin hyvää käytännön kokemusta maahanmuuttoasioista ja sitä kannattaa hyödyntää jatkossakin.

Arvoisa puhemies! Suomen kannalta olennaisempi kysymys liittyy kuitenkin komission esitykseen Dublin-asetuksen muuttamisesta. Esityksen mukaan turvapaikanhakijoita siirrettäisiin toisiin EU-maihin muuttopaineen kohdatessa yhtä tai useampaa jäsenvaltiota. Tämän hetken esityksen mukaan taakanjakojärjestelmästä tulisi pysyvä ja sakon uhalla jäsenmaita velvoittava, mikä on vastoin hallitusohjelman kirjausta. EU-laajuinen turvapaikanhakijoiden taakanjako tarkoittaisi käytännössä hakijoiden määrän runsasta kasvua myös Suomessa. Ainoastaan Suomi on toteuttanut viime syksynä sovittua EU:n vapaaehtoisesta taakanjakomekanismista tehtyä sopimusta pilkuntarkasti, ja sopimuksen nojalla Italiasta ja Kreikasta uudelleen lähetetyksi aiotuista 160 000 turvapaikanhakijasta on toukokuun loppuun mennessä lähetetty noin 2 000 henkilöä, joista peräti noin kuudesosa Suomeen. Herääkin kysymys, mitä mahtaisi tapahtua, jos sitoutuisimme komissiossa nyt suunnitteilla olevaan taakanjakomekanismiin.

Arvoisa puhemies! Suunnitelmissa oleva EU:n turvapaikkavirasto ja sen myötä tuleva EU-laajuinen yhteinen turvapaikkalinja eivät myöskään ole ratkaisu ongelmaan. Toteu-

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

tuessaan ne kaventaisivat olennaisesti kansallista liikkumavaraamme ja jatkaisivat EU:n liittovaltiokehitystä. Hallituksen tuleekin vaikuttaa unionissa pikemminkin siihen suuntaan, että EU-direktiiveissä mahdollistettaisiin laajempi kansallinen liikkumavara ja vapaammat kädet toteuttaa kansallista turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikkaa.

18.14 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Zyskowicz kävi ansiokkaasti läpi tuota sinänsä inhimillisellä tavalla hyvin valitettavaa Riihimäen irakilaisperheen tilannetta. Varmasti jokainen ihminen ajattelee niin, että on kohtuutonta, jos perhe rikkoutuu syystä tai toisesta.

On syytä kuitenkin muistaa ja tunnustaa se tosiasia, että tämä laki on tullut voimaan siis vuonna 2010. Se on valmisteltu RKP:n ministeri Thorsin johdolla, ja sen myös hyväksyivät, niin kuin edustaja Zyskowicz esille toi, täällä salissa — lukuun ottamatta ex-edustaja Pulliaisen puheenvuoroja — myös vihreät puhumatta asiasta mitään, vastustamatta sitä, äänestämättä sitä vastaan ja niin pois päin. Eikä myöskään viime hallituskaudella, kun aika äänekkäästi täällä salissa aina tv-kameroiden käydessä näistä asioista puhuva Ville Niinistö oli ministerinä, tähän asiaan tehty muutosta. Mutta nyt annetaan ymmärtää, että tätä irakilaisperhettä kohdellaan väärin. Sitä kohdellaan siis tällä hetkellä sen lain mukaan, joka on tullut voimaan 2010 ministeri Thorsin esittelystä, jota vihreät eivät vastustaneet eivätkä viime kaudella tehneet ehdotuksia, että siltä oltaisiin muutettukaan. Silloin tietysti tällainen sosiaalisen median keskustelu, mitä vihreätkin ylläpitävät, on jollain tavalla käsien pesua ja epäreilua, että annetaan siellä ymmärtää, että nyt pitäisi jollain tavalla toisin toimia. Silloin itse asiassa annetaan ymmärtää, että lakia ei tarvitsisikaan noudattaa.

Ministeri Orpo on toiminut tässä hyvin, ja annan hänelle kiitosta siitä, että hän on halunnut selvityksen tästä tapauksesta ja tarkistetaan, että kaikki on mennyt säädösten mukaisesti. Mutta nyt täällä vastustetaan esimerkiksi tulevia tiukennuksia, jotka ovat toki höllempiä kuin Ruotsissa vihreiden ollessa hallituksessa — eli vihreät tällä hetkellä ovat Ruotsissa tekemässä kovempia tiukennuksia kuin Suomessa (Puhemies koputtaa) tämä hallitus — ja niitä sitten ollaan tavallaan tuomassa tähän keskusteluun mukaan.

Arvoisa puhemies! — No, jatkan vielä muutaman sanan kohta.

18.17 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowicz pitkäaikaisena kansanedustajana tietää oikein hyvin, että hallitusten sisällä käydään kovia vääntöjä. Tämä muutos, joka Vanhasen—Kiviniemen hallituksen aikana tehtiin, on yksi sellainen asia, ja kuten jo totesin, vihreät sen väännön hävisivät hallituksen sisällä. Vihreät vaativat myös selvitystä tämän aikaisemman tiukennuksen vaikutuksista. Kattavaa selvitystä ei koskaan ole tehty.

Mutta tämä irakilaisperheen tapaus osoittaa tämän jo nyt voimassa olevan lain kohtuuttomuuden, ja se korostaa niiden tiukennusten, joita nyt ollaan tekemässä, kohtuuttomuutta. Siinä laisahan, mihin tämä irakilaisperheen suurta julkisuutta saanut tapaus perustuu, on kysymys siitä, että perheeltä, joka on muodostunut sen jälkeen, kun turvapaikan saanut ihminen on tullut Suomeen, vaaditaan näitä tulorajoja. Nyt hallitus esittää sitä, että tulorajoja vaadittaisiin myös silloin, kun perhe on olemassa jo siinä vaiheessa, kun sen perheen yksi jäsen pääsee Suomeen. Edelleen korostaisin sitä, että EU-säädökset, joihin tässä on viitattu useampaan kertaan, asettavat minimivaatimuksen sille, mitä vähintään pitää tehdä perheen yhdistämisen mahdollistamiseksi. Mitään ylärajaa sille ne eivät aseta.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

Edustaja Heinosen puheenvuoroon viitaten toistan sen, että yli 25 vuoden ajan Ruotsiin on tullut suuruusluokkaa kymmenkertainen määrä Suomeen verrattuna turvapaikanhakijoita. (Timo Heinonen: Saako silloin olla epäinhimillisempi?)

18.19 Ben Zyskowiec kok: Arvoisa rouva puhemies! Tiedän toki, että hallituksessa tehdään kompromisseja ja käydään sisäistä vääntöä. Saattaa hyvin olla, että vihreät ovat tuolloin tätä esitystä vastustaneet, mutta pitkäaikaisena kansanedustajana tiedän myös sen, että jos jokin puolue on hallituksessa alakynteen jäänyt, niin kyllä eduskuntakeskustelussa, esimerkiksi lähetekeskustelussa, usein siitä näkyy viitteitä eli usein tuon hallituspuolueen edustajat käyttävät puheenvuoroja, joissa ovat kriittisiä ja toivovat, että valiokunnassa vielä asiaa tarkasteltaisiin, josko sitä voitaisiin muuttaa. Mitään tällaisia viitteitä, siis mitään tällaisia viitteitä ei tämän lakiesityksen osalta eduskunnassa näkynyt.

Mutta kuten sanoin, kyllä voin hyvin ymmärtää ja uskoa, että vihreät ovat tuolloin kriittisiä olleet. Ei tässä todellakaan niin härskestä tapauksesta ole kyse kuin vihreiden suhtautumisessa yksityislääkäreiden Kela-korvauksiin. Eli kun viime syksynä vihreät oli ainoa, siis ainoa puolue, joka varjobudjetissaan esitti yksityislääkäreiden Kela-korvausten poistamista ja kun nyt sitten pari viikkoa sitten STM:n työryhmä esitti tämän vihreän mallin toteuttamista, niin vihreät aloittivat sosiaalisessa mediassa edustaja Karin johdolla kauhean rummutuksen hallituksen hirveitä aikeita vastaan. Siellä sosiaalisessa mediassa sitten peukutettiin, että on se hienoa, kun vihreät vastustavat tällaista hallituksen katalaa suunnitelmaa, ja ainoa, joka tätä katalaa suunnitelmaa oli esittänyt puolueista, oli siis vihreät, nämä muita paremmat, muita hyveellisemmät poliitikot.

Mitä sitten vielä tulee hallituksen esitykseen, joka nyt on valiokunnassa, niin, edustaja Hassi, sellaisen henkilön kohdalla, joka saa Suomesta turvapaikan tai joka tulee kiintiöpakolaisena, ei sovelleta toimeentuloedellytystä, jos tietyn määräajan kuluessa perheen yhdistämistä haetaan.

18.21 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Minusta on hivenen ontuva tulokulma tähän erityisesti vihreiden puheita ja kirjoituksia kuunnellen se, että se on hyväksyttyä, että Ruotsissa tehdään jopa Suomea tiukempaa lainsäädäntöä perheiden yhdistämisessä sen takia, että sinne on tulossa paljon lapsia. Eikö kaikkien lapsien pitäisi olla sitten samanarvoisia tällä logiikalla eikä millään tavalla pitäisi laskea, onko niitä tuhat, satatuhatta vai miljoona? Siinä mielessä se on ontuva peruste, että täällä arvostellaan Suomen lainsäädäntöä mutta puolustetaan Ruotsin lainsäädäntöä, jota sisarpuolue siellä paraikaa tekee. Eli Ruotsin lainsäädäntö tulee olemaan tiukempi kuin meillä.

Itse olen huolestunut siitä, että lapsia lähetetään läpi Välimeren, läpi Lähi-idän. En tiedä, onko sitten sallittu sana puhua "ankkurilapsista" — tällaista sanaa ja termiä on käytetty — eli lähetetään lapsi sen toivossa, että hän selviäisi yli Välimeren, pääsisi sieltä hakemaan turvapaikkaa ja automaattisesti pystyisi perheen yhdistämään. Se tietysti on hyvä tilanne, että perheet pysyisivät kasassa, ja sen takia annan kiitosta ministeri Orpolle tästä Riihimäen irakilaisperheenkin tilanteen kartoittamisesta.

Minua vähän hämmästyttää se, että kun maahanmuutosta puhutaan Suomen tärkeimmässä salissa, niin täällä ei ole vihreistä paikalla kuin edustaja Hassi, ei ole edustaja Niinistöä, ei edustaja Karia (Ben Zyskowiec: Ei kun ne on mediassa!) eikä ketään muuta vihreistä puhumassa silloin, kun tätä lainsäädäntöä täällä käsitellään, tätä kokonaisuutta, eli

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

meillä on käsittelyssä hallituksen laki ulkomaalaislain muuttamiseksi ja tiettyjä toimenpiteitä siihen.

18.23 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! En ihmettele, että edustaja Ville Niinistö ei ole salissa keskustelemassa. Hän on varmasti jossain Yleisradion ajankohtaisohjelmassa haastateltavana näistä perheenyhdistämisasioista, kuten viime päivinä joka päivä on ollut. Mutta, edustaja Hassi, puhutaan ihan asiaa, ei puhuta siitä, mitä vihreät on ollut mieltä. Oletteko todella sitä mieltä, että on lapsen etu, että meillä olisi järjestelmä, joka kannustaa perheitä — jotka elävät vaikeissa olosuhteissa, en sitä kiistä, esimerkiksi Somaliassa — lähettämään oman lapsensa rosvojen matkaan, hengenvaaralliselle matkalle halki Afrikan, halki Euroopan Suomeen siinä toivossa, että jos lapsi pääsee perille, niin koko perhe saa perheenyhdistämisen kautta myös oikeuden tulla Suomeen? Eli oletteko olleenkaan omassa kannanotossanne — jossa ymmärrän, että poliittisten irtopisteiden kerääminen on päällimmäisenä — ajatelleet sitä, onko se lapsen etu, että järjestelmä kannustaisi ja jopa houkuttaisi tällaiseen menettelyyn?

18.25 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowicz nyt tämän itse asiasta keskustelun sijasta keskittyy hyökkäämään vihreitä vastaan. Jokainen voi vetää omat johtopäätöksensä siitä, mihin tämä perustuu, mutta totean vain sen, että lapsen oikeuksista huollissaan olevat tahot, lasten oikeuksia ajavat kansalaisjärjestöt — myös Suomen lapsiasiavaltuutettu — ovat kritisoineet näitä perheenyhdistämisen tiukennuksia. Kehottaisin edustaja Zyskowiczia esimerkiksi tutustumaan Amnestyn äskettäin julkaisemaan listaan, kymmeneen myytiin maahanmuutosta ja perheenyhdistämisestä, niiden tämän asian asiantuntijoiden näkemyksiin, jotka juuri ihmisoikeuksien ja lasten oikeuksien kannalta näitä asioita tarkastelevat.

18.26 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Olen tästä asiasta keskustellut, käytetäänkö nyt tätä sanaa, "vertaisasiantuntijoiden" kanssa, eli olen kahden Suomen somaliyhteisön edustajan kanssa ihan viime päivinä keskustellut tästä ilmiöstä. En voi väittää, että heidän subjektiiviset näkemyksensä ja kokemuksensa edustaisivat jotenkin koko yhteisöä tai edustaisivat edes objektiivista totuutta, mutta olen pahoillani siitä, että eduskunnan hallintovaliokunta, kun se käsitteli tätä asiaa ja on jo päättänyt asiantuntijain kuulemisen, ei katsonut aiheelliseksi kutsua kuultavaksi yhtäkään henkilöä, joka olisi kuulunut esimerkiksi Suomen somaliyhteisöön, jossa on kuitenkin yli 10 000 henkeä, useita järjestöjä, ei kutsunut kuultavaksi Suomen afganistanilaisyhteisöstä tai irakilaisyhteisöstä ketään. En epäile näiden järjestöjen hyvää tarkoitusta, joihin edustaja Hassi viittasi. Pikkaisen epäilen lapsiasiavaltuutetun asiallisuutta, kun hän suunnilleen samana päivänä ilmoittaa, että Suomen menettely on vastoin kansainvälistä sopimusta ja samana päivänä perustuslakivaliokunta toteaa, että ei ole. Perustuslakivaliokunta kyllä meillä tulkitsee perustuslakia ja kansainvälisiä sopimuksia auktoritatiivisemmin kuin lapsiasiavaltuutettu tai yksittäinen kansanedustaja.

Mutta, edustaja Hassi, ehkä kyse on vähän siitä, keistä lapsista puhutaan. Kyllä minäkin olen sitä mieltä, että jos lapsi on jo tämän vaarallisen matkan tehnyt ja Suomeen saakka päätenyt, on varmasti tämän lapsen etu, että hänen perheensäkin voisi täällä olla ja elää hänen kanssaan. Mutta, edustaja Hassi, ette vastannut siihen kysymykseen, onko semmoinen järjestelmä lasten etu — niiden lasten, joita lähetetään — joka suorastaan kannustaa lasten

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

perheitä lähettämään lapsia vaaralliselle matkalle siinä toivossa, että lapsen myötä myös perhe pääsisi perässä Suomeen.

18.28 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowieczin väite on kyllä kovasti spekulatiivinen, eivätkä niiden järjestöjen, jotka tekevät työtä pakolaisten kanssa, kokemukset näitä väitteitä tue. Haluaisin vielä todeta sen, että pakolaisuuden syihin voidaan vaikuttaa esimerkiksi kehitysyhteistyön avulla. Tämä hallitus on niitä varoja leikannut toiseksi rajuiten suhteellisesti. Kaikkein rajuimminhan hallitus on leikannut luonnonsuojelun määrärahoja.

Kun puhutaan siitä, että näiden vaarallisten reittien sijasta pitäisi saada hallittua maahanmuuttoa, hallittua turvapaikan tarvitsijoiden valintaa, niin perheenyhdistäminen on yksi niistä tavoista. Myöskin järjestöt, jotka ovat selvittäneet tällaisen radikalisoitumisen ja terroristijärjestöihin viehtymisen taustaa, ovat todenneet, että yksi valitettavan otollinen ryhmä terroristijärjestöjen houkutuksille ovat sellaiset nuoret, jotka ovat tulleet alaikäisinä turvapaikanhakijoina Eurooppaan ja jotka eivät ole saaneet turvakseen perhettä tänne Eurooppaan. Näitä asioita voidaan tarkastella hyvin monelta kannalta, ja en todellakaan ole vakuuttunut siitä, että tällainen julma lähestymistapa, että tehdään vain mahdollisimman tyyli systeemi, jotta ihmiset eivät sitten, hädänalaisimmatkaan, tänne pyrkisi, on meidän omien itsekkäidenkään etujemme kannalta viisain.

18.30 Ben Zyskowiec kok: Arvoisa puhemies! Tämä on viimeinen puheenvuoroni (Timo Heinonen: Hyvä!) tässä keskustelussa. Mitä näihin leikkauksiin ensin tulee, niin vihreät ovat väittäneet, että heillä on ollut vaihtoehto hallituksen tekemille leikkauksille: koulutusleikkauksille, kehitysyhteistyöleikkauksille, luonnonsuojelumäärärahaleikkauksille ja muuta. Olen useamman kerran, edustaja Hassi, täällä salissa pyytänyt, että vaatimattomasti vaikka kymmenen suurinta vaihtoehtoista leikkauskohdetta kertoisitte meille ja suuralle yleisölle, mutta eipä vain ole kuulunut. Eli tarjoan teille taas mahdollisuutta, että kun teillä on näille satojen miljoonien, jopa 4 000 miljoonan leikkauksille vaihtoehdot, niin kertokaa vaikkapa nyt kymmenen, tai sanotaan yhdeksän suurinta — kilometrikorvauksilahan hoidetaan osa, mutta yhdeksän suurinta — leikkauskohdetta, olkaa hyvä.

Mitä sitten tulee tähän, että on otollinen ryhmä radikalisoitumiselle sellaisten nuorten ihmisten ryhmä ja kohtalo, jotka ovat tulleet lapsina, nuorina yksin Suomeen ja jääneet täällä ilman perhettä. Minä olen sitä mieltä, että tämä arvio on varmaan oikea. Sen takia, edustaja Hassi, meidän pitäisikin toimia sen puolesta, ettei tänne lähetettäisi yksin alaikäisiä, lapsia, vaarallisten ihmissalakuljettajien matkaan Suomeen. Siihen liittyy sitten omia hyvin traumaattisia, yksilökohtaisia kokemuksia, mutta myös yhteiskunnallisia riskejä, joihin viittasitte.

Mitä tulee sitten edustaja Hassin — ja tähän lopetan — näkemykseen siitä, että näkemykseni niistä motiiveista, miksi perhe lähettää yhden jäsenistään, oman lapsensa, hengenvaaralliselle matkalle toiselle puolelle maailmaa, ovat hyvin spekulatiivisia: en ollut uskoa korviani. Esittäkää te sitten joitakin selvästi uskottavampia motiiveja kuin ne, mitä itse olen esittänyt.

18.32 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiec on tässä salissa useasti perännyt vihreiden vaihtoehtoisia säästöjä. Haluaisin nyt jälleen kerran vastata hänelle, että ne ovat netissä kaikkien luettavissa. Vihreiden vaihtoehtobudjetti ja myös vihreiden esittä-

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

mä vaihtoehtoinen pitemmän ajan taloussuunnitelma ovat netissä. (Ben Zyskowicz: Sittenhän ei olisi vaikeaa niitä kertoa!) Vihreiden perusajatus kansantalouden ja valtiontalouden hoitamiseen on se, että leikkaukset kokonaisuutena voisivat olla pienemmät kuin hallitus esittää, mutta myöskin se leikkauslista on netissä. Ja tämä kilometrikorvausasia, jota edustaja Zyskowicz on useaan otteeseen kyseenalaistanut: se laskelma on eduskunnan tietopalvelun tarkastama.

Toteaisin myös sen, että edellisen hallituksen kaudella ympäristöministeriön ja valtiovarainministeriön yhteinen selvitys ympäristölle haitallisten tukien kokonaismäärästä ylittää selvästi myöskin nykyisen hallituksen tekemien leikkausten määrän. Vihreiden keskeisin ehdotus leikkauskohteeksi ovat ympäristölle haitalliset tuet, joita on vino pino. Yhtenä esimerkkinä nyt mainitsisin turpeen polttamisen verotuen, jonka suuruusluokka on 100 miljoonaa euroa vuodessa valtion budjettikirjan mukaan, ja muutamalla kymmenellä miljoonalla eurolla tämä hallitus on sitä korottanut tälle vuodelle verrattuna viime vuoteen, joka luku on siis tämän vuoden budjettikirjasta jäänyt mieleeni.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 64/2016 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 44/2016 vp

Valiokunnan mietintö PuVM 2/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on puolustusvaliokunnan mietintö PuVM 2/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.34 **Jaana Pelkonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajat! Maailma ympärilämme on viime vuosina muuttunut erittäin nopeasti, ja uhat ovat monimuotoistuneet, mikä näkyy myös Suomen turvallisuusympäristön heikentymisenä. Aseellisen voiman käyttöä sisältäneet kriisit ovat kehittyneet usein vain muutamien päivien ja viikkojen aikana. Lisäksi kriisit ovat sisältäneet hyvin monenlaista hybrdivaikuttamista. Asevelvollisuuslain mukaan kertausharjoituksen yksi tarkoitus on sotilaallisen valmiuden joustava kohottaminen. Voimassa olevan lain mukaan kertausharjoituskutsun on kuitenkin tultava vähintään kolme kuukautta aikaisemmin, ja ymmärrettävästi tämä on nykymaailmassa ja -olosuhteissa aivan liian pitkä aika.

Hallituksen esityksessä kertausharjoitukseen voidaan määrätä ilman kolmen kuukauden aikarajaa ja tarvittaessa vaikka välittömästi. Ehtona on, että kyse on sotilaallisen valmiuden joustavan kohottamisen tarkoituksessa järjestetystä harjoituksesta ja että Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevä tarve edellyttää tällaisen kertausharjoituksen järjestämistä.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

Puolustusvaliokunnan saaman selvityksen mukaan nopeasti järjestettävät valmiudelliset kertausharjoitukset vastaavat tarvittaessa myös erilaisiin hybridiuhkatilanteisiin. Yksittäinen asevelvollinen voitaisiin siis jatkossa määrätä kyseiseen harjoitukseen korkeintaan 30 päiväksi kerrallaan, ja harjoitus olisi peruttava heti, kun tilanne sen sallii. Vapautus voidaan myöntää vain, jos se on asevelvollisen perhe- tai taloudellisten olojen taikka ammatin- tai elinkeinon harjoittamisen takia välttämätön. Vapautushakemus ei itsessään vaikuttaisi kertausharjoitusmääräyksen täytäntöönpanoon, eli pelkän jätetyn hakemuksen perusteella ei ole oikeutta jäädä pois harjoituksesta. Sama sääntö koskee jo tällä hetkellä kaikkia kertausharjoituksia. Kuten puolustusvaliokunta mietinnössään huomauttaa, etenkin nopeaan valmiuden kohottamiseen liittyvät kertausharjoitukset korostavat tarvetta entistä tiiviimpään vuorovaikutteiseen kanssakäymiseen Puolustusvoimien ja asevelvollisten kesken. Asevelvollisilla on varusmiespalveluksen suorittamisen jälkeen oltava selvä kuva käytettävyydestään nopeissa valmiudellisissa kertausharjoituksissa. Vain tiiviin yhteydenpidon kautta voidaan varmistua siitä, että nopea valmiuden kohottaminen tarpeen niin vaatiessa myös onnistuu. Muun muassa sähköistä asiointia on parannettava. On hyvä ymmärtää, että nopeutetussa menettelyssä järjestetyt harjoitukset on tarkoitettu vain erittäin poikkeukselliseksi menettelyiksi eikä niillä ole tarkoitus korvata tavallisia kertausharjoituksia. Kyse on siis reserviläisten käytön tehostamisesta.

Puolustusvoimat tarvitsee entistä joustavampia keinoja kyetäkseen vastaamaan muuttuneeseen tilanteeseen, ja tämä esitetty muutos on yksi keino turvata puolustuksemme uskottavuus myös tulevaisuudessa.

18.38 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Tämän esityksen tavoitteena, joka meillä puolustusvaliokunnassa on ollut käsittelyssä, on lisätä kykyä vastata nopeasti muuttuviin turvallisuustilanteisiin. Tavoitteen saavuttamiseksi tässä esityksessä poistetaan kertausharjoitukseen määräämiselle säädetty kolmen kuukauden määräaika niiden harjoitusten osalta, jotka järjestetään sotilaallisen valmiuden joustavan kohottamisen vuoksi, ja lisäksi kertausharjoitusvuorokausien enimmäisajat eivät ehdotuksen mukaan koske siis enää jatkossa näitä harjoituksia. Lisäksi kertausharjoitusvuorokausien enimmäismäärät muiden harjoitusten osalta kaksinkertaistetaan tällä esityksellä.

Meillä puolustusvaliokunnassa kävi iso määrä asiantuntijoita. Kävimme perusteellisen keskustelun tämän asian ympärillä. Lähtökohtahan on se, että maamme puolustuksen toimintaympäristö on muutoksessa. Tällä hetkellä maahamme ei kohdistu kuitenkaan sotilaallista uhkaa, mutta muutokset ovat mahdollisia. Toimintaympäristön muutos ja Suomen geostrateginen asema sotilasliiton rajalla ja suurvallan naapurina on otettava huomioon laadittaessa johtopäätöksiä Puolustusvoimien mitoituksesta ja tulevaisuuden kehittämisestä. Viime vuosien erilaiset paikalliset ja alueelliset kriisit, joihin on liittynyt asevoimien käyttöä, ovat tapahtuneet hyvin yllättävästi ja nopeasti, ja näihin on nyt puolustusministeri Niinistön johdolla maamme hallitus nopeasti reagoinut. Sodankäynnin vaikutukset kohdistuvat nopeasti koko yhteiskuntaan, eivät enää pelkästään asevoimiin. Sodan alkamishetken tunnistaminen ja erityisesti ennakoiminen vaikeutuu. Tämä on esimerkiksi hyvin tullut esille seurattessa Ukrainan tilannetta. On hyvin epäselvää, missä vaiheessa puhutaan sotatilasta, onko sotatila tällä hetkellä päällä, milloin se alkoi ja niin poispäin. On kuvaavaa, että nämä kriisit ovat tänä päivänä tämän tyyppisiä. Enää ei sotaa julisteta ja sen jälkeen ryhdytä sotiin, vaan usein ne tapahtuvat tällaista vähän toista tietä.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

Maamme sotilaallisen puolustuskyvyn ylläpidon ensisijaisena päämääränä on kaikissa tilanteissa muodostaa ennalta ehkäisevä kynnys sotilaallisen voiman käytölle ja sillä uhkaamiselle sekä kyky torjua maahamme kohdistuvat hyökkäykset. Puolustusvoimien tulee kyetä vastaamaan sekä konventionaalisiin sotilaallisiin että erilaisiin laaja-alaisempiin uhiin. Osassa joukkoja ja järjestelmiä on ylläpidettävä korkea valmius, jolla kyetään kiistämään yllätys ja estämään lamautus. Tässä isossa osassa on valmiuden tehostaminen ja valmiuden kohottaminen. Tätä osuutta itse asiassa puolustusvaliokunnassa hyvin laajasti kävimme läpi. Puolustusvalmiuden säätelyn keskeisiä termejä ovat siis valmiuden tehostaminen ja valmiuden kohottaminen.

Nyt käsittelyssä olevalla esityksellä tavoitellaan siis erityisesti juuri sotilaallisen valmiuden joustavaa ja nopeaa kohottamista. Valmiuden tehostamisessa, tässä matalammas- tasossa, on kyse Puolustusvoimien valmiuden säätelyn ensimmäisen vaiheen toimenpiteistä, ja näihin siis ryhdytään Puolustusvoimien omalla päätöksellä, Puolustusvoimien olemassa olevin omin voimavaroin ja pääasiassa normaaliolojen toimivaltuuksin. Voisi esimerkkinä mainita vaikkapa aluevalvonnan tehostamisen. Valmiuden kohottamisessa on taas kyse Puolustusvoimien valmiuden säätelyn toimenpiteistä, jotka liittyvät sotilaalliseen uhkaan ja jotka aloitetaan valtiojohdon päätösten ja Puolustusvoimain komentajan käskyjen mukaisesti. Valmiuden kohottaminen edellyttää siis aina valtion johdon päätöstä, valmiuslainsäädännön toimivaltuuksia sekä yhteiskunnan resurssien saamista käyttöön. Esimerkkejä valmiuden kohottamiseen liittyvistä toimenpiteistä ovat ylimääräiseen palvelukseen kääskeminen ja sodanajan joukkojen perustaminen. Valmiuden kohottamiseen voidaan ryhtyä siis suoraan ilman edeltävää valmiuden tehostamista. Valmiuden tehostamisessa ja valmiuden kohottamisessa on siis kyse kahdesta eri asiasta. Valmiuden tehostaminen tehdään Puolustusvoimien omasta aloitteesta, valmiuden kohottaminen puolestaan edellyttää aina valtion johdon päätöstä. Valmiuden kohottaminen on huomattavasti tehostamista vakavampi toimenpide ja edellyttää lainsäädännön mukaisesti sotilaallisen uhan tunnistamista.

Tässä lainsäädännössä siis puututaan myös kertausharjoitusten määriin, kertausharjoitusten kattoihin ja kertausharjoituksista vapauttamiseen, ja tällä lainsäädännöllä merkittävällä tavalla vahvistetaan meidän mahdollisuuksiamme nopeasti toimia muuttuvissa tilanteissa, jotka saattavat siis tulla hyvinkin yllättäen.

18.43 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowitzille tiedoksi, että olen juuri Twitteriin laittanut vuodelta 2009 ryhmämme puheenjohtajan Outi Alanko-Kahiluodon kriittisen kirjoituksen näistä perheenyhdistämisen tiukennuksista, kun edustaja Zyskowicz esitti, että vihreät eivät asiasta silloin sanoneet poikkipuolista sanaa. — Anteeksi tämä hypäys asialistan edelliseen kohtaan.

Puhemies Maria Lohela: Nyt emme sitten jatka tästä aiheesta tämän enempää.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 44/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 84/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 8/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 84/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Lakialoite laiksi rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Lakialoite LA 26/2016 vp Jaana Pelkonen kok ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

18.45 Jaana Pelkonen kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koirien myrkytystapaukset ja myrkytysriitykset eivät ole uusi ilmiö, mutta tapaukset ovat erityisesti tänä keväänä huolestuttavasti lisääntyneet. Ymmärrettävästi asia on aiheuttanut paljon keskustelua ja huolta. Myrkkysyöttejä on löydetty niin lenkipolkujen varsilta, koirapuistoista kuin koiranomistajien omilta pihoilta. Järkyttävää on, että myrkkyä sisältäviä syöttejä on laitettu jopa postiluukkujen kautta sisään asuntoihin silloin, kun lemmikki on ollut yksin kotona. On mahdotonta ymmärtää sellaista sairasta mieltä, joka haluaa vahingoittaa viatonta eläintä. Poliisi on todennut, että myrkytysriityksiä ei voida tutkia eläinsuojelurikoksina, sillä eläinsuojelurikoksen minkään muodon yritystä ei vielä ole säädetty rangaistavaksi. Tämä lain epäkohta on pikaisesti korjattava.

Nykyisessä rikoslaisissa rangaistavaksi on säädetty eläinsuojelurikos, törkeä eläinsuojelurikos ja lievä eläinsuojelurikos. Näissä kaikissa säädetään rangaistavaksi teko, jolla henkilö tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta pahoinpitelemällä, liiallisesti rasittamalla, jättämällä tarpeellista hoitoa tai ravintoa vaille tai muuten pykälässä määriteltyjen säädösten vastaisesti kohtelee eläintä julmasti tai tarpeetonta kipua tai tuskaa aiheuttaen. Tällaiseen tekoon syyllistynyt on tuomittava eläinsuojelurikoksesta. Teosta on säädetty rangaistavaksi myös törkeä sekä lievä tekomuoto. Tekoja voidaan siis tällä hetkellä tutkia korkeintaan törkeänä vahingontekona. Tällöinkin eläimiin kohdistunut teko tutkitaan esineeseen kohdistuneen rikoksen yrityksenä eikä eläimeen tai elävään olentoon kohdistuvan rikoksen yrityksenä. Rikosnimikkeissä ei ole säädetty erikseen teon yritystä rangaistavaksi. Myös vahingoittamisen yrityksen tulee olla rikollista. Jo ryhtyminen toimintaan eläimen vahingoittamistarkoituksessa on niin kylmää harkintaa osoittava ja siten moitittava teko, että se on säädetty rikokseksi mahdollisimman pian. Rikoksen yrityksen kriminalisointi varmasti myös toimisi ennalta ehkäisevästi ja vähentäisi sekä tekoja että niiden yrityksiä.

Yhdessä edustaja Sirénin kanssa tekemässämme lakialoitteessa esitämme rikoslain muuttamista siten, että eläinsuojelurikoksen yritys kriminalisoidaan. Koirien ja muiden

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

eläinten myrkyttäjät on saatava nykyistä paremmin kiinni ja heidät tulee saada aina vastuuseen teoistaan.

18.47 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Tosiaan tämänkin kevään aikana eri puolilla Suomea kirjattiin lukuisia koirien myrkytystapauksia. Ne ovat aiheuttaneet lukuisia vakavia vaaratilanteita lemmikeille, lääkäri- ja sairaalahoitoa on tarvittu ja valitettavasti liian moni on jopa joutunut jättämään parhaalle ystävälleen jäähyväiset aivan liian aikaisin. Koirien, muiden lemmikkieläinten ja luonnonvaraisten eläimien lisäksi vaarassa ovat myös pienet lapset, sillä, kuten edustaja Pelkonen totesi, myrkkysyöttejä on löytynyt jopa leikkipuistojen läheisyydestä.

On mahdotonta ymmärtää, miten joku kehtaa ja voi tehdä jotakin tällaista. Mutta koska tätä tapahtuu, myrkkysyöttejä löytyy ympäristöstä, on asialle tehtävä jotakin. Näiden tapausten on päätyttävä. Rotanmyrkyllä myrkytettyjä tai esimerkiksi lasinsiruja sisältäviä syöttejä on löydetty niin maastosta, puistoista kuin pihoilta sekä postiluukkujen kautta ihmisten kotien eteisistä. Tämä on aivan käsittämätöntä toimintaa, ja se vaatii tekijältä myös vaihua, suunnittelua ja toteutusta. Koirien myrkyttäjät on saatava nykyistä paremmin kiinni ja heidät tulee saada vastuuseen teoistaan. Kuten edustaja Pelkonen totesi, uskomme, että jo tämä kriminalisointi itsessään ennaltaehkäisisi näitä tekoja. Jo ryhtyminen toimintaan eläimen vahingoittamistarkoituksessa on niin moitittava teko, että tämä tulisi säätää rikokseksi.

Nykyinen lainsäädäntö on ongelmallinen, ja poliisi on usein voimaton myrkytyspäilyjen kanssa, koska sopivaa rikosnimikettä ei löydy. Poliisin arvion mukaan kyseessä olisi eläinsuojelurikoksen yritys, mutta tätä ei lainsäädännössä ole säädetty rangaistavaksi teoksi. Rikoslaisissa rangaistavaksi on säädetty eläinsuojelurikos, törkeä eläinsuojelurikos ja lievä eläinsuojelurikos. Näissä kaikissa säädetään rangaistavaksi teko, jolla henkilö tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta johtuen aiheuttaa tarpeetonta kipua tai tuskaa eläimelle. Nykylainsäädännön mukaan rikosvastuu siis alkaa vasta, kun eläintä on jo vahingoitettu. Mielestämme myös vahingoittamisen yrityksen tulisi olla rikollista. Teimme tämän lakialoitteen yhdessä edustaja Pelkonen kanssa, koska mielestämme eläinsuojelurikoksen yrityksen tulisi olla rangaistava teko.

18.51 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Eilen Kymmenen Uutisia katsellessani oli mukava huomata, miten edustaja Sirén siellä teki ympäristön eteen hyvää työtä keräten roskia merenrannalta edustaja Modigin ja kumppaneiden kanssa. Nyt he ovat tehneet hyvän aloitteen, missä näitä koiranmyrkyttäjiä — jotka levittävät siis luontoon roskaa, mitä koirat käyvät nuuhkimassa ja syömässä — rankaistaisiin. En tiedä, mitä sellaisella sitten tavoitellaan, mutta tälle aloitteelle kyllä mielelläni annan täyden tuen. Edustajat Sirén ja Pelkonen siis esittävät, että jatkossa poliisille tulisi mahdollisuus myös tutkia pelkästään näitä tapauksia, jotka eivät vielä ole johtaneet esimerkiksi eläimen kuolemaan, eli pelkkä yritys-kin olisi rangaistava.

Nyt oikeastaan olisin halunnut vielä tässä lähetekeskustelussa, kun tämä menee eteenpäin käsittelyyn, kysyä edustaja Pelkoselta, että onhan tämä nyt tehty niin, että tämä ei ole millään tavalla vain koiriin sidottu vaan tämä on itse asiassa eläinneutraali lainsäädäntö, eli tämä tulee koskemaan kaikkia eri eläimiä, vaikka tässä puhutaan koirista. (Ben Zyskowicz: Eikö rottiaakaan saa myrkyttää enää?) Mutta täysi tuki tälle.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

18.52 **Jaana Pelkonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Heinoselle lyhyt ja ytimekäs vastaus. Näin olemme tarkoittaneet, että muihinkin eläimiin kohdistuvat muun muassa myrkytysyritykset ehdottomasti tulisi kriminalisoida, ei vain koiriin kohdistuvat.

18.52 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowicz tuossa teki epäasiallisen kommentin väliin ja sai minut vähän hymyilemään ja puheenkin katkeamaan. Yleensä sellaista ei ole tapahtunut, mutta nyt tapahtui, ja päätin hengähtää hetken ja rauhoittua ja jatkaa sitten muutaman sanan. Eli hän kysyi, eikö rottiaakaan saa myrkyttää. No, ei saa rottia myrkyttää, jos ne ovat toisten lemmikkirottia, mutta, totta kai, ei tällä lainsäädännöllä siihen tähdätä, että navetoissa taikka tuotantotiloissa taikka muissa paikoissa ei säädösten mukaisesti voisi rottia tuhota. Mutta jos edustaja Zyskowiczin naapurissa rouvalla on pieni kotirottia, niin sitä ei saa myrkyttää. (Ben Zyskowicz: Ei tulisi mieleenikään! — Naurua)

18.53 **Saara-Sofia Sirén kok:** Arvoisa puhemies! Kun näitä syöttejä sieltä ympäristöstä ja luonnosta löytyy, niin ne ilmeisestikin on kohdennettu koirille, mutta eihän se tietenkään katso sitä, kenen kohdalle, minkä eläimen tai ihmislapsen kohdalle se syötti osuu, esimerkiksi joku makkaraviipale, jossa on lasinsiruja. Ja kuten sanottua, niin myös pikkulapset ovat vaarassa ja näitä syöttejä on löytynyt jopa leikkipuistojen läheisyydestä. (Timo Heinonen: Kyllä, tämä on vakava asia!)

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

9. Lakialoite laiksi rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Lakialoite LA 27/2016 vp Saara-Sofia Sirén kok ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

18.54 **Saara-Sofia Sirén kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean vain lyhyesti, että tässä on kysymys tästä samasta, yhdessä edustaja Pelkosen kanssa tekemästani lakialoitteesta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 14.6.2016 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.55.

Pöytäkirja PTK 67/2016 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola